

MÄRKA

UUENDUSLIKKU

PÕLLUMAJANDUST

Eesti maaelu arengukava 2007-2013
põllumajandusprojektide näited

Väljaandja:
Maamajanduse Infokeskus

Tekstid:
Malle Lind ja Reve Lambur

Toimetaja ja keeleteoimetaja:
Reve Lambur, Meeri Klooren ja Helene Kõiv

Fotod:
Erik Lööper, Roomet Sõrmus, Ave Bremse ja Reve Lambur

Täname:
Kalle Hamburg, Berit Jürgenson, Kai Kalmann, Kaire Kasearu, Merike Koov, Krista Kõiv,
Konstantin Mihhejev, Aivar Pikk mets, Ülle Puusta, Merle Saaliste, Roomet Sõrmus, Ester Valdvee

Kujundus:
Koidu Pilve

Trükk:
Auratrükk

ISBN 978-9949-9371-0-3

© Maamajanduse Infokeskus 2012 Jäned

Trükis on toetatud Eesti maaelu arengukava 2007-2013 tehnilise abi vahenditest maaeluvõrgustiku tegevustele

Märka uuenduslikku põllumajandust

Eesti maaelu arengukava 2007-2013
põllumajandusprojektide näited

Taust

Eestis hakkab esmakordselt läbi saama täispikk Euroopa Liidu eelarveperiood - kokku seitse aastat. Võimalus on olnud täies mahus ja ulatuses rakendada maaelu arengu programmi ning kasutada heade ideede ja vajalike tegevuste ellu viimiseks Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi vahendeid koos Eesti riigieelarve vahenditega. Kõikidel toetuse taotlejatel on olnud ühine eesmärk - muuta midagi paremaks ja et endal võimalusi napib, siis on ideede ellu viimiseks taotletud toetust.

Eesmärk

Maaeluvõrgustiku üheks ülesandeks on koguda ja levitada infot toetuse abil tehtud ning tehtavate projektide kohta. Tuues esile häid toetust saanud projektinäiteid on võimalus anda avalikkusele teada, mida EL toetuste abil on ellu viidud ning ühtlasi inspireerida ka neid, kes alles ideede otsingul. Projektinäidete leidmiseks on mitmeid võimalusi ning üks võimalustest on avaliku konkursi korraldamine. 2011.a korraldas Maamajanduse Infokeskuse maaeluvõrgustiku büroo esmakordselt Eesti maaelu arengukava 2007-2013 (MAK) projektinäidete konkursi „Märka Leaderit!“, mille raames otsiti häid projektinäiteid Leader-meetme ehk 4. telje raames. 2012.a toimus samalaadne konkurss MAKi 1. telje raames - põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime tõstmine. Konkurss sai nimeks „Märka uuenduslikku põllumajandust“.

Konkurss

Konkursi üheks oluliseks eesmärgiks on tutvustada ja tunnustada MAKi raames toetust saanud projekte ning nende elluviijaid. Konkursil osalesid projektid kolmes kategoorias: põllumajanduse ühistevõime projektid, uuenduslikud põllumajandusprojektid ja põllumajandusliku teadmussirde projektid. Üks

projekt võis kandideerida ka mitmes kategoorias. Kokku esitati konkursile „Märka uuenduslikku põllumajandust!“ 18 projekti, üks projekt esitati kahe kategoorias. Käesolevas trükises on neist projektinäidetest esindatud 11 ning lisaks veel üks näide teadmussirde kategoorias. Seega iga kategooria kohta on trükises neli innustavat näidet.

Projektide valik

Loomulikult on väga raske, kui mitte öelda võimatu, neid projekte omavahel võrrelda. Seetõttu ongi see trükis pigem projektinäidete kogumik ning konkursi „Märka uuenduslikku põllumajandust“ võitjaid siit teada ei saa, sest kõik näited on head, samas ka väga erinevad ja igaüks vajalik täpselt selles ajas ja kohas, kus see ellu on viidud.

Meetmed

Lisaks projektinäidetele on trükises toodud ka info nende toetusmeetmete kohta, mida trükises kirjeldatud projektide elluviimiseks on kasutatud. Iga kategooria kohta tuleb kaks toetusmeetet, seega leiata trükisest ka kuue MAK toetusmeetme kirjeldused. Meetmekirjeldused koostasid Põllumajandusministeeriumi spetsialistid.

Täname

Maaeluvõrgustik tänab kõiki, kes konkursile projekte esitasid, samuti ka eelvalikukomisjoni ja hindamiskomisjoni, kes aitasid teha lõpliku valiku. Ning kõige suuremad tänusõnad projektide elluviijatele, kellel on jätkunud mõistust, tahet ja energiat oma ideid ellu viia ning kes leiavad, et elu maal on elamist väärt!

Põllumajanduse ühistegevuse projektinäited ja projektinäidetega seotud meetmed

- Piimaautomaat – OÜ A PIIM 4
- Ühistegevus seakasvatases – Lihahühistu PYHL 6
- „Liivimaa Lihaveis“ kaubamärgi turundusstrateegia väljatöötamine – MTÜ Liivimaa Lihaveis 8
- Piimatootjate ühistegevus – Tartumaa Piimatootjate Ühistu 10
- Meede 1.9 – tootjarühma loomise ja arendamise toetus 12
- *Leader*-meede 14

Uuenduslikud põllumajandusprojektinäited ja projektinäidetega seotud meetmed

- Vabapidamisega tõupullifarmi ehitamine – Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu 16
- Mahemahla tootmine – FIE Triinu Schneider 18
- Robotlaut – OÜ Vaeküla Suurtalu 20
- Biohuumuse tootmine – Õkomuld OÜ 22
- Meede 1.4 – põllumajanduse investeringutoetus 24
- Meede 3.1 – maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeringutoetus 26

Põllumajandusliku teadmussirde projektinäited ja projektinäidetega seotud meetmed

- Maheteraviljakasvatuse rakendusuringud – OÜ Kuresoo 28
- Koolitusprogramm „Koduköögist tarbijani“ – Lääne-Viru Maanaiste Liit 30
- Põllumajandus- ja toidusektori ettevõtjate koolitused – Põlvamaa Arenduskeskus SA 32
- Rakendusuringud kartulikasvatases – TÜ Talukartul 34
- Meede 1.1 – koolitus- ja teavitustoetus 36
- Meede 1.7.1 – põllumajandus- ja toidusektoris ning metsandussektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamise alase koostöö tegemise toetus 38

Fotol Alo Altermann

Piimaautomaat

Toetuse saaja:
OÜ A Piim

Asukoht:
Põhjakeskus, Tõrremäe, Rakvere vald, Lääne-Virumaa

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 Leader-meetmest
MTÜ Partnerite piirkonnas 8 429 eurot

Projekti tegemise periood:
2012 kevad - 2012 sügis

Kontakt:
Alo Altermann
telefon: 527 2883
e-post: alo.altermann@gmail.com

Esimene toorpiima automaat Eestis

Kes korra elus on head maapiima maitsnud, teab seda tahta teinegi kord. Aga kust seda maapiima tänapäeval saada? Lehma peetakse enamasti suurtes lautades, neid, kes veel ühte-kahte lehma jaksavad pidada, on käputäis. Samas võiks ju ka suurtest lautadest pärit piim olla müügis ilma pastöriseerimata. Küllap on sellist mõttekäiku paljud oma peas veeretanud. Rakvere kandi mehed osaihingutest Vaeküla Suurtalu, Roodevälja Uustalu ja Saaremeta Farm panid pead kokku ja asutasid kolme peale osaihingu A Piim, mis registreeriti Äriregistris tänavu aasta algul. Nad kirjutasid projekti Leader-meetmest toetuse saamiseks. Toetuse nad saidki ning ostsid Poolast piimaautomaadi MilkMat Midi Supra. Eestis said nad sellega esimesena hakkama, ehkki neid mõtteid on siinmail ka varem mölgutatud.

Piimaautomaat paigaldati Rakvere Põhjakeskuse fuajeesse. Et rahvast ligi meelitada, renditi automaadi kõrvale ka elusuurune lehmakuju ning paigaldati tarbijaid teavitav ekraan. Lehm meeldib eriti lastele, aga ka täiskasvanud leiavad automaadi selle abil kergesti üles.

A Piima juhatuse liige Alo Altermann ütleb, et esimestel päevadel oli huvi ikka väga suur, nüüd on tekkinud aga püsiv tarbijaskond, kes nädala sees ostab ligikaudu 50 liitrit piima päevas, nädalavahetustel läbimüük mitmekordistub. Praegu tuuakse toorpiim Vaeküla Suurtalu lehmadel hiljuti soetatud külmikautoga kohale. Aga mehed loodavad, et peatselt on müügil ka teiste osanikfarmide piim.

Piimaautomaadi süsteem on lihtne: selle sees on 200-liitrine piimanõu, mis hoiab piima jahedana ning liigutab seda aeg-ajalt, inimene paneb raha vastavasse avasse ning saab valida, kas soovib plastpudelit või laseb piima enda taarasse joosta. Alo Altermanni sõnul oleks võimalik olnud ka makseautomaadiga masin tellida, kuid neile meeldis müntidega variant rohkem (masin võtab raha vastu alates 10 sendisest). Nii ongi nüüd Rakvere kandi inimestele loodud võimalus maitsta ehedat maapiima, sest mis see 3,6-4,2 protsendilise rasvasusega piim muud on. Igatahes on tagasiside inimestelt olnud seni väga positiivne. Eakamad inimesed, kes veel

Projekti tegevused:

Piimaautomaadi ostmise ja paigaldamine, reklaamvideoklipi valmistamine ning videoklipi esitlusseadmete komplekti ostmise ja paigaldamine

“Ühiselt tegutsedes on häid ideid kergem realiseerida.”

Alo Altermann

mäletavad, kui hea on maapiimast hapupiim, ostavad enamasti 3 liitri kaupa. Hakkajad mehed aga tõdevad, et ühiselt tegutsedes on häid ideid kergem realiseerida. Kohalike tarbijate jaoks on turul uus toode - tervislik toorpiim.

Fotol Aivar Juhkov, Merle Kuus ja Oleg Pavlov

Ühistegevus seakasvatuses

Toetuse saaja:
Lihahühistu PYHL

Asukoht:
Betooni 9, Tartu

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.9 -
tootjarühmade loomine ja arendamine - 2010.a ja
2011.a kokku 158 098 eurot

Kontakt:
Aivar Juhkov, juhatuse esimees
telefon: 505 3390; 528 0192
e-post: aivar@agrimail.ee

Ühistus ollakse koostööpartnerid, mitte konkurendid

Lihahühistu PYHL loodi 1999. aastal eesmärgiga müüa liikmete kasvatatavaid nuumsigu ja saada nende eest parimat võimalikku hinda. Ühistusse kuulub 6 seakasvatust firmat ja ühistus on palgal 5 inimest. Lihahühistu liikmed on erinevad, osadel on ka omad tapamajad. Eraldi liikmemaksu ühistul ei ole, igal nädalal määratakse sigade eest uued hinnad selliselt, et liikmed saavad sigade eest võimalikult parimat hinda.

“Selleks, et suuri tegusid teha, pole tarvis olla geenius; pole tarvis olla inimestest kõrgemal, vaid on tarvis olla nendega koos!”

(Montesquieu)

Lisaks oma liikmetele tehakse koostööd ka teiste seakasvatust ettevõtetega, mitmed ettevõtted kasutavad sigade realiseerimise teenust. Viimane asjaolu andis kindlasti tuge ka ühistu eksporditegevusele, sest Eesti sealiha kvaliteeti hinnatakse piiri taga väga heaks. Ühistu liikmetele on garanteeritud sigade realiseerimine isegi sigade ülepakkumise ajal ning see on väga oluline, sest sigu lattu ju varuda ei saa. Teisest küljest, mida suuremaid koguseid suudab ühistu müügiks pakkuda, seda väärikamad ja usaldusväärsemad ollakse ostjate silmis ning on suurem võimalus saada paremat hinda.

Ühistu tegevuses ongi väga tähtsal kohal 2004. aastal alustatud sigade eksport. 2012. aasta alguseni viidi ühistu liikmete kasvatatud sigadest ligi 90 protsenti Venemaale. Pärast seda, kui Venemaa kehtestas piirangud, viiakse loomi põhiliselt Läti, Leetu, Poolasse ja Slovakkiasse. Nüüd, kui Venemaa on WTO liige, loodetakse, et sellest on abi ekspordi taastamiseks sinna. Oma liikmetele pakutakse lihloomade ostu-müügi teenust nn lauda uksele, aga ka söödatooraine ühisostu. Kui seni tegelesid ühistu liikmed ise üksikult oma toodangu turustamisega ja oldi üksteisele konkurendid, siis nüüd ollakse ühistus koostööpartnerid.

Ühistu liikmetele on korraldatud õppereise Venemaale, Ukrainasse, Valgevenesse ja ka mujale, kust ühiselt otsitakse uusi turge. Külalastatakse ka põllumajandusnäitusi, et saada teavet tõuaretuse arengute ning põllumajanduse üldsuundadest. Pidevalt jälgitakse maailmas lihaturgude arenguid. Ühistu liikmete ühiskasutuses on traktor ja kuivati.

Hetkel aidatakse ühel ühistu liikmel uut nüüdisaegset sigalat ehitada, kuhu tuleb tõuloomade kasvatuseks. Tõuloomad tuuakse

Kanadast, et parandada sealiha kvaliteeti ja kiirendada ööpäevast juurdekasvu ning ka sealiha kulinaarseid omadusi. Ühistu juhi Aivar Juhkovi sõnul on see ühistu arengus oluline samm, sest sealiha hind on viimaste aastatega kasvanud isegi kuni 40 protsenti. Seejuures on suurenenud ka ühistu enda kulud, sest kerkinud on söötade ja muude sisendite hinnad. Seega raskem on neil, kel puudub oma teraviljakasvatuseks. PYHLi aastakäive oli eelmisel aastal 5 miljonit eurot ja tänava loodetakse käivet kasvatada. Küsimusele, kas pole plaanis üles ehitada täiesti oma lihatööstust, vastab Aivar Juhkov, et uute toodetega turule tulla on väga keeruline ning esialgu jääda oma liistude juurde.

Lühiinfo:
Lihahühistu PYHL loodi 1999. aastal Käive 2011. aastal 5 miljonit eurot Ühistus 6 liiget

Projekti tegevused:
tootjarühma arendamine

“Liivimaa Lihaveis” kaubamärgi turundus- strateegia välja töötamine

Toetuse saaja:
MTÜ Liivimaa Lihaveis
Asukoht:
Mäe talu, Hüti küla, Mõniste vald, Võrumaa

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 Leader meetmest Võrumaa Partnerluskogu piirkonnas kahele projektile kokku 29 011 eurot
Projekti tegemise periood ja hetkeseis:
sügis 2011 - 2013.a lõpp, projektid pooleli

Kontakt:
Katrin Noorkõiv, juhatuse liige
telefon: 515 2408
e-post: katrin@sentafarm.ee

Oma kaubamärgi väljatootamine aitab tutvustada lihavesiliha

Mittetulundusühing Liivimaa Lihaveis loodi 2010. aastal Eesti suuremate aberdiin-anguse ja herefordi tõugu lihavesi- kasvatajate poolt, eesmärgiga propageerida ja turustada rohusööta del kasvatatud veiste liha. Tegemist on traditsioonilise tootjarühmaga, kes ühendab lihavesikasvatajaid põhiliselt Lõuna- ja Kesk-Eestist, kuid juriidiliselt MTÜd tootjarühmaks ei loeta.

Liikmete karjad asuvad ajaloolistel Liivimaa aladel ja on mahe- tunnustusega - loomadele ei söödeta tavapõllumajandusest pärit söödaliseid ega teravilja. Ühistu eesmärk on pakkuda tarbijale kindla kvaliteediga puhast toorainet - rohumaat veiseliha. Ühistu liikmed rõhutavad, et neile on oluline loomade heaolu ja nende kasvatamine veisele kõige loomulikumas keskkonnas - rohumaal. Ühistusse kuulub 11 liiget, kellel praegu on kokku 4000 looma ja 10 000 ha maad.

“Meie eesmärk on panna tarbija mõtlema oma igapäevase toidu- laua seotusest kohaliku põlluma- jandustootjaga ning nägema kogu toidutootmise ahelat.”

Katrin Noorkõiv

Leader-meetmest taotleti toetust oma kaubamärgi turundamiseks, mis hõlmab endas pikaajalist turundus- strateegia välja- töötamist, rohumaaveiseliha propageerivaid retseptiraamatuid, restoranides veiseliha kuu läbiviimist, suurimas toiduveebis oma toodete tutvustust, kokasaadetes esinemist, toiduajakirjanikele mõeldud liha valmistamise koolitust ning kodulehe väljatöötamist. Mittetulundusühing on loonud oma kaubamärgi, mis kuulub ühingu liikmetele ning selle nime all müüakse kaubandusvõrgus ja HORECA* sektoris tooteid. Läbi ühingu turustatud loomade arv on jõudsalt kasvanud, kui 2010. aastal turustati ühingu kaudu 200 looma, kuid neist vaid kolmandik suudeti realiseerida jahutatud lihana, siis 2013.a prognoos on juba 800 looma realiseerituna ninast sabani.

Liivimaa Lihaveis ostab tootjatelt loomad, transportib need tapamajja, lõikab ja müüb need OÜ-le Nordic Beef, kelle ülesanne on liha turustada nii HORECAs kui jaesektoris. Praegu viiakse loomad tapale Lähti ning rümbad tuuakse sealt Adaverre, kus liha lõigatakse ja pakendatakse.

Lühiinfo:
Ühistu loodi 2010. aastal
Prognoositav lihamüügi käive siseturul 2012.a 250 000 eurot
Ühistus 11 liiget

Projektide tegevused:
“Liivimaa Lihaveis” kaubamärgi turundusstrateegia väljatöötamine ning turundusalaste tegevuste finantseerimine

Lihavesikasvatajatele on selge, et liha saab siin turul müüa vaid koos retseptidega. Seepärast on tihedat koostööd tehtud veebipor- taali Toidutare arendajatega ja kokasaadete tegijatega. Liivimaa Lihaveise kaubamärgi toodete ostja on teadlik toidutarbija, kes oskab ja tahab süüa teha ning kes hindab veiseliha puhul eelkõige liha maitset. Liivimaa Lihaveise toodete valik on lai ning loomast lõigatud tüki võimaldavad teha nii hautist, klassikalist veisepraadi, steiki kui ka lihasalatit.

MTÜ Liivimaa Lihaveis toetab üldist taluturu kontseptsiooni, et kohalik toit võiks jõuda tarbijani mitte traditsiooniliste jaekettide kaudu, vaid läbi tootjate endi müügikohtade. Seetõttu on Liivimaa Lihaveis tooted müügil Tartus Lõunakeskuse Taluturul, Adaveres Chef Foods-i lihapoes, Tallinna Kaubamaja Toidumaailmas, Solarise toidupoes, Haabersti ja Mustakivi RIMs asuvates “Talu Toidab” lettides ja Sadamaturul. Lähemas tulevikus tahetakse Adaveres lihapoodi moderniseerida, et sinna oleks klientidel hea tulla. Lisaks poodidele tehakse koostööd ka restoranide tippkokkadega, kellele tehakse koolitusi, tutvustab Noorkõiv oma turundusstrateegiat.

Samuti mõeldakse juba ka ekspordile. Ekspordida tasub aga väga kvaliteetset liha ehk heast toorainest kuivlaagerdatud tükke, see- ga tuleb veel paar aastat vaeva näha, sest midu jääme konkureer- rima odava Poola ja Leedu piimaveiste lihaga.

* **HORECA** - HoReCa on akronüüm inglise keelsetest sõnadest *hotels, restaurants, cafés* (hotellid, restoranid, kohvikud)

Fotol Sulev Kuus

Piimatootjate ühistegevus

Toetuse saaja:
Tartumaa Piimatootjate Ühistu

Asukoht:
Teedla küla, Rõngu vald, Tartumaa

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.9 - tootjarühmade loomine ja arendamine - 2010.a ja 2011.a kokku 66 586 eurot

Kontakt:
Sulev Kuus, juhatuse esimees
telefon: 505 6982
e-post: sulev.kuus@mail.ee

Tartumaa Piimatootjate Ühistus on nii suured kui ka väikesed tootjad ühise asja eest väljas

Ühistu funktsioon on teenindada inimesi võrdselt ja funktsioneerida kasumlikult. Tartumaa Piimatootjate Ühistu suurimal liikmel on 550 lehma, paaril piimatootjal 400 lehma, kuid on ka neid, kes majandavad 20-30 lehmaga. Enamus ühistu liikmetest kasvatavad ka teravilja. Piima müüb ühistu kahele piimatööstusele: Rannu Juustutööstus ja Valio. Kogu piim, mis toodetakse, on tootja jaoks ühe hinnaga, v.a valgu- ja rasvasisaldusest tekkiv erisus. Kui keegi teenib rohkem, ei tähenda see seda, et keegi peab vähem teenima, ütleb Sulev Kuus.

Ühistu liikmetest on lõpetanud tegutsemise vaid kaks, sest pole suutnud investeringuid teha, et tagada piima kvaliteet. Sulev

“Kui keegi teenib rohkem, ei tähenda see seda, et keegi peab vähem teenima.”

Sulev Kuus

Kuusi sõnul ongi tegelikult kõige keerulisem 100 lehma pidamine, kui ei ole tegemist pereettevõttega. Seepärast on oluline osta teenuseid ja vajaminevaid sisendeid ühistu kaudu. Ühistu

liikmetele plaanitakse pakkuda veterinaariteenust, laenude käendamist. Koos ostetakse ka erinevaid koolitusi: esmaabi, taimekaitse, piima kvaliteet, keskkond, töötervishoid, tehnika-alad, ühislaine tegevus jne. Sulev Kuus muretseb, et näiteks loomaarstide pöud on Eestis väga suur. Tartumaa Piimatootjate Ühistus on käima lükatud arutelu veterinaariteenuse kättesaamiseks koostöö väikese loomakliinikuga. Idee selliseks koostööks saadi Kanada õppereisilt.

Sulev Kuus nendib, et ühistegevus on Eestis suhteliselt algfaasis. Ta on käinud koos teiste uuendusmeelsete ühistuliikmetega teadmisi ja kogemusi saamas nii Uus-Meremaal, Austraalias kui ka Kanadas. Võrreldes Eestit eelnimetatud maadega, on meie ühislaine tegevus paraku veel lapsekingades. Tihti ei saada aru, taoliste reiside eesmärkidest. Vaatamata sellisele arvamusele, on Sulev Kuus seisukohal, et õppereisid on igal juhul vajalikud ja kasulikud, sest sealt saadakse väga palju uusi teadmisi ja kogemusi, mida oma töös saab olemasolevate teadmiste abil oskuslikult rakendada. Ühistu liikmetele korraldataksegi õppereise, nägemaks teiste riikide loomapidajate kogemusi ja häid praktikaid. Lisaks olemasolevale põllumajanduslikule teadmistepagasile on välisreisid avardanud

silmaringi ka teistes eluvaldkondades. Kultuuri- ja haridusküsimustega kursis olemine nii kodus kui ka välismaal rikastab inimest tahes-tahtmata.

Meetme 1.9 toetuse abiga osteti ühistule ja liikmetele arvutid ja sellest makstakse ka ühistu töötajatele palka. Lisaks panustab iga liige ühistu tegevusse 2 eurot tonni piima kohta. Seni pole ühistul olnud vajadust laenu võtta. Et tulevikus tahab ühistu tehnikat (näiteks silotegemise masina) juurde osta, peab ilmselt kasutama liisingufirmade abi.

Sulev Kuus peab väga tähtsaks kohaliku elukeskkonna elamisväärse hoidmist. Ühistu on väga palju teinud kohaliku kogukonna liitmiseks. Nii korraldatakse näiteks igal aastal kogukonnale pidu, kus peetakse meeles nii tublimeid tootjaid kui ka eakaid kohalikke inimesi. Sulev Kuus rõhutab, et koostöö on väga oluline just kohaliku kogukonna jaoks.

Ühistu liikmete vahel suheldakse põhiliselt telefoni ja e-posti teel, eriti puudutab see raamatupidajate tööd, kokku saadakse 3-4 korda aastas ja üldkoosolekut peetakse üks kord aastas. Ühistu jätkusuutlikkust püütakse tagada ka sellega, et kohalikus koolis on plaanis käivitada maamajanduse erialade õpetamine, et tulevikus kaasata kohalikke noori, kes leiaksid kodukohas elamise võimaluse ja korraliku töökoha. Ühistu püüab neid võimalusi pakkuda stipendiumide maksimisega ja loodab, et mõni noor ka mõned aastad sealkandis töötaks. Sulev Kuus unistab, et 5-10 aasta pärast võiks ühistul olla oma piimatööstus, kuna soov oma toodangut väärindada ja seeläbi rohkem teenida on Kuusi sõnul kindel eesmärk.

Lühiinfo:
Ühistu loodi 1999. aastal
Käive 2011. aastal 4,9 miljonit eurot
Ühistus 15 liiget

Projekti tegevused:
Tootjarühma arendamine

Tootjarühma loomise ja arendamise toetus (MAK meede 1.9)

Põllumajandustootjate, sh mahepõllumajandus- ja nišitoodete tootjate puhul on probleemiks tootmisahela (tootmine - töötlemine - kaubandus - tarbi- ja) lünklikkus, riiklikult tunnustatud kvaliteediskeemide puudumine, nõrk ühistegevus ja turundus ning väikesed kulutused innovatsioonile. Põllumajandustootjate kohanimisvõime on madal ning neil on raskusi oma toodete müügieelse ümbertöötlemise, kvaliteedinõuete täitmise ja turustamisega. Turustamisel on oluliseks tagada pidev kaubapakkumine ja piisavad kogused.

Lahenduseks on tootmisahela kui terviku arendamine ja tootjate omavahelise koostöö edendamine (omatoodetud saaduste ühine tootmine, töötlemine ja ühisturustamine jms), põllumajandustootjate osalemine kvaliteediskeemides ning ühisturustamise mahtude oluline suurendamine. Tootjarühmadele sobivaks ühise majandustegevuse edendamise vormiks Eestis on tulundusühistu.

Põllumajandustootjate poolt tootjarühmade loomise ja nende tegevuse arendamise toetamisega on võimalik ühise turustamise kaudu suurendada eelkõige tootjate poolt toodetud toodete ning väikese ja killustatud tootmismahuga nišitoodete turulepääsu võimalusi ning kasvatada nende turuosa.

Meetme 1.9 üldeesmärk:

Põllumajandusega tegelevate ettevõtjate konkurentsivõime tõstmine ja turujõu suurendamine läbi nende ühise majandustegevuse edendamise.

Meetme 1.9 eriomased eesmärgid:

- Jätkusuutlike tootjarühmade loomine ja arendamine, nende müügitulu ja liikmete arvu kasv;
- Põllumajandustoodete ühisturustuse osatähtsuse kasv põllumajandussektori müügitulus;
- Ühiselt müügiiks ettevalmistatud ja töödeldud põllumajandustoodete osatähtsuse suurendamine tootjarühmade müügitulus;

- Tootjarühmadesse kuuluvate tootjate tootmise ja toodangu turunõuetele vastavaks viimine.

Meetme 1.9 sihtrühm:

Toetust saab taotleda põllumajandustootjaid ühendav tunnustatud tulundusühistu, kelle eesmärgiks on ühiselt turustada oma liikmete toodetud põllumajandustooteid ja nende töötlemisel saadud tooteid.

Esimene tootjarühmade tunnustamise voor avati 2010. aastal, mil tunnustuse said 12 tulundusühistut, teine voor avati 2012. a märtsis. Teise vooru lõplikud tulemused ei ole veel teada, kuid seisuga 3. oktoober 2012, oli lisandunud 7 uut tunnustatud tulundusühistut.

Meetme 1.9 raames toetatavad tegevused:

Toetatakse tootjarühma loomise ja arendamisega seotud tegevusi, mis on kooskõlas tootjarühma tegevuskavaga ning on vajalikud tegevuskavas nimetatud eesmärkide saavutamiseks. Näiteks on abikõlblikud kulud bürooarvete soetamine, töötajatele makstav palk, raamatupidamis-, turundus- ja koolituskulud, investeeringud põhivarasse, mille eesmärk on arendada liikmete toodangu ühist müügieelset ettevalmistust või töötlemist jne.

Meetme 1.9 toetus:

Toetust makstakse kindlasummalise toetusena iga-aastaste osamaksete teel. Toetust saab taotleda viie aasta jooksul alates tunnustamise kuupäevast - kokku kuni 310 000 eurot. Tootjarühmale ette nähtud toetussumma sõltub tootjarühma aastasest turustatud toodangu müügitulust.

Meetme 1.9 rakendamine:

Meetme rakendamist alustati 2010. a. Kolme aasta jooksul on kokku olnud neli taotlusvoor - 2010, 2011 ja kaks vooru 2012. a. Järgnevalt on antud ülevaade 2010. ja 2011. aasta tulemuste kohta.

Taotlemine ja heakskiitmine taotlusvoorude lõikes

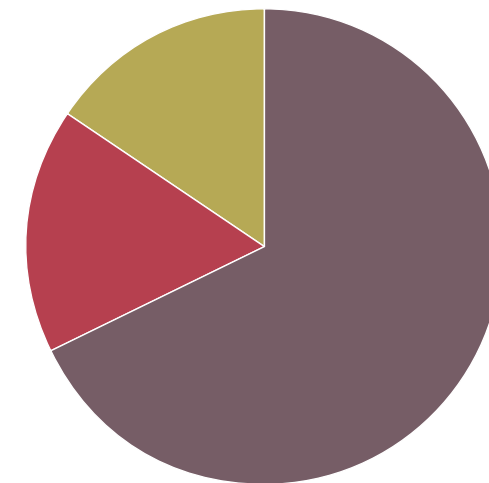
Taotlusvoor	Heaks-kiidetud taotluste arv	Määratud toetuse summa, eurot	Määratud keskmine toetuse summa, eurot	Toetatava investeeringu summa, eurot	Toetatava investeeringu keskmine summa, eurot
I taotlusvoor	11	622 229	56 566	641 612	58 328
II taotlusvoor	12	749 353	62 446	749 353	62 446
KOKKU	23	1 371 582	59 634	1 390 965	60 477

Toetuse saajate ja määratud toetuse summa jagunemine tegevusvaldkondade lõikes

Tulundusühistu poolt arendatav tegevusvaldkond	Toetuse saajate arv		Taotluste arv	Määratud toetuse summa, eurot
	I voor	II voor		
Lehmapiima ja -piimatoodete turustamine	7	7	14	932 446
Loomakasvatustoodete (v.a lehmapiim ja -piimatooted) turustamine	2	2	4	210 340
Muude põllumajandustoodete turustamine (sh kartul ja köögiviljad, teravili ja raps ning erinevad mahetooted)	2	3	5	228 797
KOKKU	11	12	23	1 371 582

Määratud toetuse summa jagunemine tegevusvaldkondade lõikes, %

- Lehmapiima ja -piimatoodete turustamise valdkond
- Loomakasvatustoodete (v.a. lehmapiim ja -piimatoodete) turustamise valdkond
- Muude põllumajandustoodete turustamise valdkond

Leader-meede

Leader-meetme 1.9 üldine eesmärk:

Leader-meetme eesmärkideks on kohaliku algatuse edendamine, põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime parandamisele kaasa aitamine, maapiirkonna elukvaliteedi parandamine, majandustegevuse mitmekesistamine ja kohalikule tasandile otsustusõiguse andmine Leader kohalike tegevusgruppide kaudu. Eesmärgi elluviimiseks on loodud 26 Leader kohalikku tegevusgruppi, mis hõlmavad 99% Eesti maapiirkonnast.

Kohalikud tegevusgruppid (inglise keeles *local action group* - LAG) põhinevad partnerlusel ning oma vormilt on need mittetulundusühingud, kuhu kuuluvad lisaks kohaliku omavalitsuste esindajatele ka piirkonna ettevõtjate ja vabaihenduste esindajad. Kohalikud tegevusgruppid on koostanud oma piirkonna kohta strateegia, mille elluviimiseks on neile MAK 4.teljest eraldatud vahendid. Kohalike arengustrateegia elluviimiseks korraldavad tegevusgruppid oma piirkonnas Leader-meetme projektitoetuste taotluste vastuvõttu.

Leader-meetme üldine rakendamine 2007-2011:

Leader-meetme eelarve käesolevaks programmiperioodiks on 85,8 mln eurot. Perioodil 2007-2011 on Leader meetme raames määratud toetust 58,4 mln eurot. Sellest 24,6% on ette nähtud kohalikele tegevusgruppidele (sh koostööprojektid) ja 75,4% Leader projektitoetusteks. Ajavahemikus 2007-2011 on Leader projektitoetusteks määratud 44,0 miljonit eurot kokku 2340 projektile. Projektitoetusteks määratud summast oli 2011. aasta lõpuks välja makstud 48,5%. Kohalikele tegevusgruppidele määratud 14,4 miljonist eurost oli välja makstud 47,2%.

Leaderi panus MAKi 1. telje tulemustesse:

MAK 1.telje (põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime tõstmine) raames saadi Leader-toetust taotlustele, mis hõlmasid viit tegevust:

- koolitus- ja teavitustegevused - 7 heakskiidetud taotlust (kood 111);

- põllumajandusettevõtte moderniseerimine - 58 heakskiidetud taotlust (kood 121);
- põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine - 46 heakskiidetud taotlust (kood 123);
- põllumajandus- ja toidusektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamine - 10 heakskiidetud taotlust (kood 124);
- põllu- ja metsamajanduse infrastruktuur - 2 heakskiidetud taotlust (kood 125).

Leader-lähenemise seitse põhimõtet:

- piirkonnapõhised kohaliku arengu strateegiad
- altpoolt tulev algatus
- avaliku ja erasektori partnerlus: kohalikud tegevusgruppid
- uuenduste tegemise soodustamine
- omavahel seotud ja mitut valdkonda hõlmavad toetusmeetmed
- võrgustikutöö
- koostöö

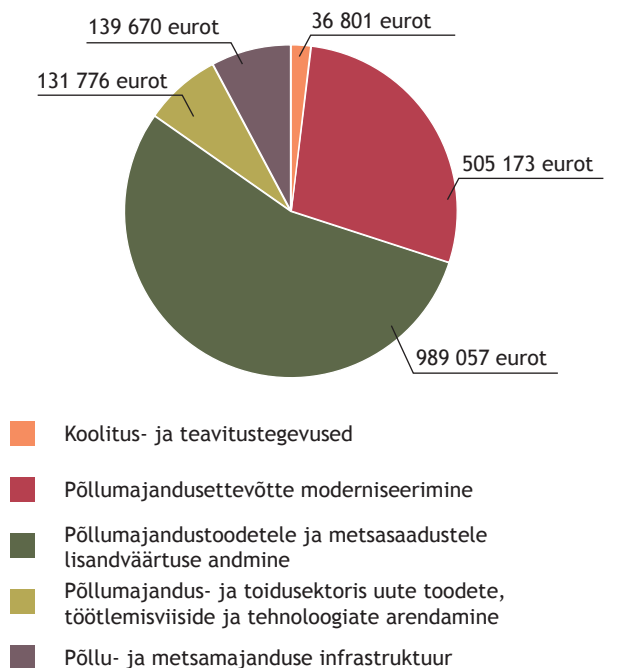
Leader-meetmes heakskiidetud taotluste arv ja määratud toetussummad 1.telje meetmete lõikes

Meede	Heakskiidetud taotluste arv	Määratud toetussumma	Keskmine toetussumma heakskiidetud taotlustel
Koolitus- ja teavitustegevused	7	36 801	5 257
Põllumajandusettevõtte moderniseerimine	58	505 173	7 965
Põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine	46	989 057	21 501
Põllumajandus- ja toidusektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamine	10	131 776	13 178
Põllu- ja metsamajanduse infrastruktuur	2	139 670	69 850
KOKKU	123	1 802 477	14 654

Kokku määrati Leader-meetme raames MAKi 1. telje tegevustele 1,8 miljoni euro ulatuses toetust, moodustades 0,7% kogu MAKi 1. telje meetmetele määratud toetuse summast perioodil 2007-2011. (võrdluseks aastatel 2007-2011 oli MAKi 1. telje meetmetele määratud toetuse summa 225,3 mln eurot). Seisuga 31.12.2011 oli sellest välja makstud 0,9 mln eurot. Toetus on määratud kokku 123 taotlusele, mis moodustab antud ajavahemikus 5% kogu Leader projektitaotluste arvust ning 4% määratud toetusest. 1.teljele tegevustele määratud toetuse summast kõige suurema osa moodustasid põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine (kood 123) 55% ning põllumajandusettevõtte moderniseerimine (kood 121) 28%.

2012.a augustikuu seisuga oli Leader-meetme esimese telje heakskiidetud projekte 50 võrra rohkem, kui 2011.a lõpus, kokku 173 ning toetussumma heakskiidetud taotlustel oli kokku 2,54 miljonit eurot. Esimese telje projekte oli heaks kiidetud kokku 23 tegevusgruppi piirkonnas. Arvuliselt kõige rohkem Jõgevamaa Koostöökoja ja Peipsi-Alutaguse Koostöökoja piirkonnas (mõlemas 22 projekti) ning neile järgnes Tartumaa Arendusselts 19 projektiga.

Leader-meetmes heakskiidetud taotluste osakaal 1.telje meetmete lõikes

Fotol Peeter Padrik

Vabapidamisega tõupullifarmi ehitamine

Toetuse saaja:

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu

Asukoht:

Keava, Kehtna vald, Rapla maakond

Toetus:

Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.4.2 - loomakasvatusehitise investeeringutoetus - kokku 211 750 eurot

Projekti tegemise periood: november 2010 - mai 2012

Kontakt:

Tanel Buliko, juhatuse esimees
telefon: 487 3181; 510 8253
e-post: must@estpak.ee

Eesti lehmade piimaanni tagab Tõuloomakasvatavate Ühistus tehtav aretustöö

Eesti üks suurimaid ühistuid on kahtlemata 1993. aastal loodud Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu (ETKÜ), millel on praeguseks ligi 1200 liiget (sh lihaveisekasvatavad). Esindatud on eesti holsteini, eesti punase karja, eesti maakarja ja lihaveiste aretajad. Keavas, ühistu peakorteris, võtab meid vastu Peeter Padrik, kes peab nii juhatuse liikme kui ka laboratooriumi juhataja ametit. Ta palub meid lahkesti oma valdusi vaatama.

Laboris on palju erinevaid tehnoloogilisi seadmeid ja aparatuuri. Padrik teatab uhkusega, et ETKÜ oli üks esimesi Ida-Euroopas, kes end sellise tehnoloogiaga varustas. Tänu sellele suudetakse tõuaretuses kaasa rääkida maailma suurte tegijatega.

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu roll on olla veisekasvatuse sektoris teerajajaks, et tublide farmerite investeeringud läbi uute farmide rajamiste saaksid ka väärt tõukarja ja toodangutaseme poolest Euroopa parimate karjakasvatamaade hulka kuuluda.

Nüüdisaegne laboratoorium võimaldab farmeritele kõrge kvaliteediga sügavkülmutatud veisespermat pakkuda. Ühistu kunstliku seemenduse jaama lautades on ligi 220 pulli. Neilt võetakse

üks kord, parematelt pullidelt aga kaks korda nädalas aretusmaterjali, igas seemendusdoosis 15-20 miljonit spermi. Aastas toodetakse ligikaudu 550 000 spermadoosi. Kui varasemalt vaadati spermas vaid spermide liikuvust, siis praeguseks on tänu arvutitehnoloogiale võimalik uurida 15 erinevat näitajat.

Tõupullid peavad olema parimate omadustega, et need kanduksid edasi järeltulivatele põlvetele. Praeguseks on tehnoloogiamaailm arenenud nii kaugemale, et kui soovitakse, võib saada 90 kuni 95 protsendilise kindlusega soovitud sooga järglase. Enamasti soovitakse lehmvasikaid. Neist vasikatest kasvatatakse parima väljalüpsiga ja muude heade omadustega pulliemasid, kelle järglastest omakorda loodetakse väärt omadustega tõupulle. Väärtuslikke pulle hoitakse Keavas väga hoolega, sest nende spermat ekspor-

Lühiinfo:
Ühistu on loodud 1993. aastal
Käive 2011. aastal 9,3 miljonit eurot
Ühistus 1200 liiget

Projekti tegevused:
Tõupullilauda ja
koresöödahoidla ehitamine

ditakse ka Eestist välja. Peeter Padrik ütleb naljatamisi, et nende pullidel on Eestimaa isaste hulgas kõige paremad elutingimused. Ühistul on praegu ka kaks nõ tipp-pulli, kelle spermaga teostatakse ligi pooled kogu Eesti seemendustest. Sperma on väärt kaup, õnneks saab seda -196 kraadises vedellämmastikus väga pikka aega kasutuskõlblikuna hoida – kuni 50-60 aastat. Doosi hind varieerub olenevalt sellest, millised on pulli näitajad. Kallima doosi hinnaks võib ühistu veebilehelt lugeda ligi 55 eurot, enamasti jääb see aga 4-10 euro kanti. Tänu koostööle juhtivate aretusmaadega (Holland, Saksamaa, Taani, USA, Kanada) saavad ka Eestimaa karjakasvatavad kasutada maailma tipp-aretusmaterjali.

Pullide paremaks pidamiseks ehitati Keavasse Baltimaade esimene vabapidamisega 81 loomale mõeldud laut, et 5-aastane „täismehks“ kasvamise aeg ei oleks nii piiratud, nagu see on lõaspidamisega loomadel. Lauda kõrval on ka hiljaaegu valmis saanud korralik söödahoiu küün, sest ühistul on kasutada ligi 180 hektarit maad ja loomade jaoks tehakse ise heina ning silo.

Ühistu on seotud ka teadus- ja arendustööga. Eesti maaelu arengukava teadus- ja arendusmeetmest on saadud projektile heakskiit, et töötada välja tehnoloogia, mille abil on võimalik kergemini ja kiiremini looma geneetilist väärtust tõestada (genoomi seleksioon). Sama projekti raames saadud toetuse abil tahetakse välja töötada ka kallutatud sooga ehk suguselekteeritud sügavkülmutatud pullisperma tootmistehnoloogiat.

Praegu on Keavas nõ tõuparandajaid pulle kokku 125. Ühistu püüab oma näitajaid kõrgel hoida ka sellega, et parimatest tõuaretustevõtetest Euroopas on võetud mõned pullid nõ liisingusse. Liisingpulli pealt teenitud tulust läheb omanikele 10 protsenti.

Ühistu territoorium on heakorrastatud, laudad väga puhtad. Peeter Padrik rõhutab, et nende töötajad on ettevõttes töötanud pikka aega, juhuslikke inimesi sinna lihtsalt tööle ei võetagi.

Fotol Triinu Schneider

Mahemahla tootmine

Toetuse saaja:
FIE Triinu Schneider
Asukoht:
Esiküla, Kassari, Hiiumaa

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.4.1 - mikropõllumajandusettevõtte arendamise investeeringutoetus, meetmest 3.1 - maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetus ning Leader-meetmest Hiidlaste Koostöökogu piirkonnas kokku 34 405 eurot

Kontakt:
Triinu Schneider
telefon: 518 9693
e-post: triinusc@gmail.com

Ka Hiiumaal saab elada ja töötada, kui seda südamega teha

Kui Triinu Schneider Hiiumaal õunamahla tootmise käima lükkas, siis tegelikult oli tegu ju eestlaste jaoks traditsioonilise tegevusega. Kes meist poleks omal ajal aiast õunu korjanud ja sügiseti mahla pressinud ning purki pannud! Ikka ühel sügisel nii 300 liitri jagu, et jaguks perele kaheks aastaks, sest üle aasta ju neid õunu puudel oli.

Sellest ajast, kui ühiskond turumajandusse astus, on olnud mugavam mahla poest osta, sest eks see pressimine-kuumutamine-kaanetamine on ju päris töömahukas ettevõtmine. Triinu vanemad erastasid kolhoosi lõpus Kassari rajatud suure õunaaia - 6 hektarit, milles kasvab mitmeid erinevaid õunasorte, aga ka eestlaste lemmikõuna - kuldrenetti. Õunapuud andsid saaki igal sügisel, nendega tuli midagi ette võtta. Lisaks oli tänapäeva mõistes tegu mahekasvandusega ehk siis väga väärtusliku toorainega, millega lihtsalt pidi midagi ette võtma. Triinu meelest tuli need õunad ikkagi mahlaks pressida ja pudelitesse panna ning poodi saata. Aga kuidas toota niimoodi, et see saaks tehtud võimalikult mõistlike kulutustega nii rahalises kui ajalisel mõttes? Triinu joonistas koos vanema vennaga paberile sellise mahlapressi skeemi, mis pressiks õunad võimalikult kiiresti kvaliteetseks mahlaks. Press pidi olema roostevabast terasest, et mahl ei saaks sellist harjumuspärasest roostekarva nägu, nagu kodumahl ikka ju oli. Triinu leidis ühe sellise tootja Austriast, kes oli pärast pikki läbirääkimisi nõus presi valmis ehitama. Nii ongi Triinul nüüd ratastel järelkäru

“Tee tööd, siis tuleb ka armastus töö vastu!”

FIE Triinu Schneider

peal firmas Voran eritellimusena ehitatud mahlapress, mis pressib koos Triinu abiga 20 minutiga 100 liitrit mahla. Järelkäraga saab sõita just sinna, kus mahla vaja pressida. Triinu käibki igal sügisel ka mandril teenustööna mahla pressimas.

Aga pressimisest üksi on vähe, mahl vajab ka pakendamist, et seda oleks võimalik müüa. Triinul on koduköök, mis on Veterinaar- ja Toiduameti poolt nii teavitatud kui tunnustatud ning mahla pakendamise käibki praegu veel just selles köögis. Triinu on projektitootusega hankinud samast Vorani firmast ka pastöriseerimis- ja mahla jahutamise seadme, mis täidab korraga 2 pudelit ning hakkaja naine villib mahla

Projekti tegevused:

Puu- ja köögiviljamahla tootmiseseadmete soetamine (meede 3.1), pastöriseerimis- ja mahlapressi seadme ostmise (Leader-meede), masinate ja õunapuustikute ostmise (meede 1.4.1)

0,5-liitristesse punaste ja roheliste korkidega pudelitesse. Kuumutamise protsess kestab vaid 30 sekundit ja seeläbi säilib mahlas enamus vitamiine. Praegu toodab ta ca 4000 liitrit mahla aastas.

Triinu on lasknud mahla analüüsida Veterinaar- ja Toiduameti laboris ja tulemused olid väga head. Mahl säilib väga hästi ka suhkrut lisamata, sest õunahappes on ise säilitusaineid.

Mahetoodet „Triinu õunamahl“ on müügil ligikaudu 70 kaupluses üle Eesti. Triinu teeb tihedat koostööd tulundusühistuga Eesti Mahe, kes tema kauba mandril laiali veab.

Triinu mõtleb ka tuleviku peale. Sel aastal rajas ta 1,7 hektarile uue õunaaia - sort suures osas ikka see eestlaste lemmiksort - kuldrenett. Seega mahla tootmine jätkub, sest Triinu leiab, et Hiiumaal on tema jaoks just see õige paik elamiseks ja töötamiseks.

Foto: Arvi Aleste

Robotlaut

Toetuse saaja:
OÜ Vaeküla Suurtalu

Asukoht:
Vaeküla, Sõmeru vald, Lääne-Virumaa

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.4.2 - loomakasvatusehitise investeringutoetus - kokku 500 000 eurot

Kontakt:
Arvi Aleste
telefon: 510 4133
e-post: vaekulasuurtalu@hotmail.ee

Vaeküla Suurtalus annavad lehmad vabapidamisega robotlaudas suuremat toodangut

Vaeküla Suurtalu peremehe ning juhatuse liikme Arvi Aleste sõnul pole tegu mitte robotiga laudaga, vaid robotlaudaga. Uude, tänavu veebruaris valmis saanud lauta paigutati söödarobot JOMBO, neli lüpsirobotit, mis suudavad mõõta piimas erinevaid näitajaid, ning ehitati ventilatsioonisüsteem koos katuse valgusharja ja -paneelidega, mis hoiavad laudas pidevalt puhast õhku ja kindlat temperatuuri. Sõnniku ärakoristamiseks on välja mõeldud isetoimiv süsteem - see langeb automaatselt resti alla, nii on loomad puhtamad kui vanas laudas. Laudas on ka diisलगeeneraator, mis tagab 24-tunnise robotlüpsi ka juhul, kui peaks tekkima elektrikatkestus. Lüpsirobot puhastab ennast ise põhjalikult iga kuue tunni tagant ja iga lüpsi järel. Et loomadel oleks laudas

võimalikult mõnus olemine, näeb projekt ette veel ka korralikku ventilatsiooni- ja isegi muusikasüsteemi, mis tulevad lähiajal.

“Kui poleks robotlauda ehitamiseks toetust saanud, siis oleks piimatootmise lõpetanud.”

Arve Aleste

Uues laudas on koos kolme ettevõtte

loomad, samuti peetakse koos nende ettevõtete noorloomi. Uude lauta hakati loomi kolima veebruari keskel. Aleste kogunud põllumehena teab, et noored harjuvad uuega kiiremini, nii ongi robotlauta toodud just noored lehmad. Kõrval tegutseb veel ka vana laut, kus peetakse eakamaid loomi. Mullikaid aga peetakse suvel karjamaal rohusöödal.

Uues laudas teeb kogu töö ära vaid üks inimene, kuid valves peab olema ööpäevaringselt. Robot lüpsab lehma keskmiselt 2,7 korda päevas. Vabapidamisega laut on mõeldud 282 loomale, kuid praegu, kui loomi alles harjutatakse uue laudaga ning kaks lauta on töös paralleelselt, pole kõik loomakohad veel täis. Plaanis on loomi juurde soetada, et laut täisvõimsusel piima toodaks.

Arvi Aleste sõnul lehmadele uues laudas meeldib. Kui 2011. aasta kaheksa kuu keskmine väljalüps lehma kohta ca 4900 kg, siis uues laudas oli kaheksa kuu keskmine väljalüps ca 5400 kg, kusjuures loomad selle võrra rohkem ei

söö. Robotid arvestavad loomade toiduratsiooni lehmepõhiselt, nii et iga loom saab selle, mis just talle vajalik ja sobilik. Keskmiseks aastatoodanguks peaks tulema kuni 9500 kg lehma kohta. Aleste rõhutab ka, et iga lauda juures peaks olema kaev või veesüsteem, sest loomad vajavad kvaliteetse piima tootmiseks palju puhast joogivett (1 lehm joob päevas 70 liitrit vett).

Praegu on piimakarjakasvatuses keeruline aeg, sest söödahinnad on kõrged. Aga ega see majandusharu pole kunagi oma tulemit kergelt saanud, peab lihtsalt arukalt kalkuleerima ja arvutama, et mõistlike vahendite ja kulutustega hakkama saada, tõdeb Aleste.

Vaeküla Suurtalu piim müüakse Rakvere Piimähistule, sealt omakorda EPIKOle, kes lõpuks toorpiima Leetu tarnib. Osa toorpiimast läheb Rakvere Põhjakeskuse uudesse toorpiimaautoomaati, millest iga soovija saab osta naturaalselt pastöriseerimata piima.

Et loomade heaolu Alestele tähtis on, näitab seegi tööik, et ta oli Eestis esimene, kes tahtis robotlauta ehitada, aga tol korral, 2005. aastal ei jätkunud selleks toetusraha. Uus projekt sai valmis 2009. aastal, rahastus tuli järgmisel ning ehitus algas 2011. aastal. Aleste ütleb, et kui poleks robotlauda ehitamiseks toetust saanud, siis oleks piimatootmise lõpetanud nii, nagu 2007. aastal lõpetati teravilja tootmine. Aga nüüd saab piimatootmist jätkata ja inimestel on Vaekülas tööd.

Vaeküla Suurtalu tulevikuplaanidesse mahub oma väiketööstuse ehitus ja linnainimestele piimaringide korraldamine.

Projekti tegevused:

Uue 282 loomakohaga robotlüpsilauda ehitamine koos seadmete paigaldamisega

Fotol Veiko Alberg

Biohuumuse tootmine

Toetuse saaja:
Ökomuld OÜ

Asukoht:
Pärnumaa, Varbla vald, Hõbesalu küla

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 Leader-meetmest Pärnu Lahe Partnerluskogu piirkonnas kokku 22 879 eurot

Projekti tegemise periood ja hetkeseis:
detsember 2010 - 2012.a lõpp, projekt pooleli

Kontakt:
Veiko Alberg
telefon: 518 5433
e-post: okomuld@hotmail.ee

Iga uus on unustatud vana - looduse ringkäik annab mullale väe

Mida aasta edasi, seda teravamaks globaalseks probleemiks kujuneb elanikkonna toiduga kindlustamine. Üha enam rõhutatakse, et toota tuleb efektiivselt ja palju ning seetõttu kasutatakse järjest rohkem keemilisi väetisi ja umbrohutõrjevahendeid. Kuid asjal on ka teine pool - tihti väidetakse, et põllumajanduses kasutuses olevad ained, mille jäägid jõuavad ka toidu sisse, on tervisele ohutud, kuid tegelikult muutuvad need inimese organismile üha kahjulikumaks. Seepärast kogub maailmas, aga ka Eestis, jõudsalt hoogu roheline mõtteviis, kus põllumajandussaaduste tootmiseks keemiat ei kasutata.

Pärnumaal Varbla valla Hõbesalu külas osauhingus Ökomuld toimetab viimased paar aastat roheline mõtteviisiga mees Veiko Alberg, kes arendab sõnniku-ussikasvandust ja selle elutegevuse jääkidest valmivat biohuumust ehk vermikomposti. Olgu kohe ka selgitatud, et firma nimi algab õ-tähega, sest Äriregister asendas kas meelega või kogemata õ-tähe õ-ga.

Veiko Alberg kolis paar aastat tagasi kogu perega linnast oma kodukanti. Mehe sõnul kutsuti nõukogude ajal Varbla kanti Pärnumaa Siberiks, sest see oli ääremaa, kus kolhoos vaevu hingitses. Nüüd loodab ta oma ettevõttega küla elustada ja uusi töökohti luua. Vermikomposti tootmiseks kasutatakse praegu vana karjalauta, mida toetusrahaga renoveeritakse. Lauta esimene korrus on saanud uued põrandad, soojustatud on vahelagi ja seinad. Seda tegevust jätkatakse, et teisele korrusele saaks viia toodangu pakendamise, samuti soojustatakse katus, et peaks vähem kütma. Sõnniku-ussid on soojalembesed, vajavad elutegevuseks stabiilset 17-20 kraadist sooja. Need pole tavalised vihmaussid, vaid on aretatud Venemaal, kust ettevõtte kaks aastat tagasi hankis neid 200 kg. Praeguseks on usse aunades juba 5-6 tonni.

Sõnniku-uss on mõlemasooline, ühest munast koorub 12-14 ussi. Alberg kummutab ka rahva hulgas levinud müüdi, et ussid paljunevad pooldumise läbi. Ühel pool on ussil hingamis- ja teisel pool suguorganid. Ussid elavad sõnnikuseguses muldaunas, kus neid

Projekti tegevused:

Vana karjalauta renoveerimine ja kohandamine biohuumuse tootmiseks vihmaussidega "Staratel"

söödetakse veisesõnnikuga. Aastaga kasvab aun ca 60 cm kõrguseks, ussid liiguvad aunas järjest kõrgemale – sinna, kus on värske sööt. Veiko Alberg teab, et lisaks praegu kasutatavale veisesõnnikule sobiks ussidele söödaks ka näiteks roveemuda. Ja tegelikult on need tublid loomad võimelised isegi õlireostust likvideerima. Seega võiks neid tulevikus palju rohkem kasutada-kasvatada. See ongi ettevõtte üheks tulevikuplaaniks.

Usside toodetud kompost kuivatatakse, sõelutakse ja pakendatakse. Tänavu on biohuumust pakendatud 11 tonni. Komposti hakati kauplustele, aiandustootjatele ja kodutarbijatele pakkuma alles kevadel. Eesmärk on oma toodetega taime- ja loomakasvatavad keemiavabale ja loodustsäästvale tootmisele ümber

häälestada, sest seni, kuni kasvavad taimed ja kasvatatakse loomi, on orgaaniline tooraine tootmise jaoks siinmail olemas. Vermikomposti omastavad taimed vastavalt vajadusele ja ei teki toitainete kumuleerumist. Biohuumus on viljakas ja lõhnatu aine, mis sobib kasutamiseks-väetamiseks nii toa- kui õuetaimede puhul. Kui laut valmis saab ja täismahus tööle hakkab, on Albergi sõnul Ökomuld OÜ eesmärk toota aastas 50-100 tonni pakendatud biohuumust ehk vihmaussisõnnikut. Usse pakendatakse ka kalameestele ning viiakse kalatarvete poodi müüki. Nii et sel tegevusel on õige mitu väljundit.

OÜ Ökomuld juhtmõte:

"Mida puhtam loodus, seda tervem tulevik. Põllumajandust saab arendada ka ilma keemiata. Kõik on meie endi teha."

Põllumajandusettevõtete ajakohastamine (MAK meede 1.4)

Meetme 1.4 üldeesmärk:

Meetme üldeesmärk on põllumajandusliku tootmise konkurentsivõime suurendamine põllumajandusliku tegevuse mitmekesistamise, nõuetele vastava põllumajanduse edendamise ja biomassi kasutuse edendamise kaudu. Üldesmärgi saavutamiseks toetatakse põllumajandusettevõtteid kolme alameetme kaudu: alameede 1.4.1 - mikropõllumajandusettevõtte arendamise investeeringutoetus; alameede 1.4.2 - loomakasvatusehitise investeeringutoetus; alameede 1.4.3 - bioenergia tootmise investeeringutoetus.

Alameetme 1.4.1 - mikropõllumajandusettevõtete arendamise investeeringutoetus: üldesmärk, sihtrühm ja meetme raames toetatavad tegevused:

Peamine eriomane eesmärk on mikroettevõtete konkurentsivõime tõstmine läbi mitmekesistamise ja/või tootmise laiendamise.

Sihtrühmaks on mikropõllumajandustootjad (sh mikropõllumajandustootjate ühistevõtte organisatsioonid). Ühele investeeringuobjektile võivad koos toetust taotleda ka mitu mikropõllumajandustootjat, kui see investeeringuobjekt on pärast investeeringu tegemist nende kaasomandis.

Alameetme 1.4.1 raames toetatavad tegevused: loomakasvatuseks vajalike ja põllumajanduslike tootmishoonete ja -rajatiste ning loomakasvatusturude ehitamine ja uuendamine, et tõsta mikropõllumajandusettevõtjatest loomakasvatavate konkurentsivõimet; põllumajanduslikuks tootmiseks vajalike masinate ostmine; viljapuuaedade ja marjaistandike rajamiseks ja laiendamiseks vajaliku paljundusmaterjali ning istandike piirdeaedade ja konstruktsioonide ostmine; mesindus- ja seenekasvatustobjektide ostmine.

Alameetme 1.4.1 rakendamine aastatel 2007-2012:

Alameetme 1.4.1 raames on olnud aastatel 2008-2011 viis taotlusvooru (2008.a kaks taotlusvooru, 2009, 2010

ja 2011.a üks taotlusvooru). Kuues taotlusvooru on kavas 2012.a lõpus.

Kokku esitati ajavahemikus 2008-2011 3055 taotlust, millest heakskiidu said 2196 toetussummas 87 miljonit eurot (toetuste abil tehtavate investeeringute maksumus kokku üle 185 miljoni euro). Tegevusalade lõikes kõikides taotlusvoorudes keskmiselt pooled heakskiidetud taotluste arvust moodustasid taimekasvatavate ning pooled taotlustest teiste tegevusalade esindajate taotlused.

Alameetme 1.4.2 - loomakasvatusehitise investeeringutoetus: üldesmärk, sihtrühm ja meetme raames toetatavad tegevused:

Peamised eriomased eesmärgid on konkurentsivõime suurendamine, sh uute tehnoloogiate ja innovatsiooni kasutuselevõtmise soodustamine ning keskkonna- ja tööohutuse ning loomade heaolu parandamisega kaasnevate nõuete täitmisele kaasaaitamine. Sihtrühmaks on veise-, sea-, lamba-, kitse-, hobuse- või linnukasvatusega tegelevad põllumajandustootjad, põllumajandustootjate ühistevõtte organisatsioonid või omavahel lepingulist koostööd tegevad iseseisvad põllumajandustootjad.

Alameetme 1.4.2 raames toetatavad tegevused: investeeringud loomakasvatusturude ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks.

Alameetme 1.4.2 rakendamine aastatel 2007-2012:

Alameetme 1.4.2 raames on olnud aastatel 2008-2011 viis taotlusvooru (2008.a kaks taotlusvooru, 2009, 2010 ja 2011.a üks taotlusvooru). Rohkem taotlusvoore sel finantsperioodil kavas ei ole.

Kokku esitati ajavahemikus 2008-2011 586 taotlust, millest heakskiidu said 418 (71,3%) toetussummas 88,3 miljonit eurot. Keskmise määratud toetussumma taotluse kohta 211 231 eurot.

Kõige suurem osa toetuse taotlejatest ja toetuse saajatest on segatootjad, piimatootjad ning loomakasvatavad (v.a piimatootmine). Heakskiidetud taotluste arvust moodustavad segatootjad 40,2%, piimatootjad 26,3% ning loomakasvatavad (v.a piimatootmine) 18,2%.

Alameetmes 1.4.1 toetuse taotlemine ja heakskiitmine tegevusalade lõikes

Tegevusala	Taotluste arv	Taotletud toetuse summa, miljonit eurot	Heakskiidetud taotluste arv	Toetatava investeringu maksumus, miljonit eurot	Määratud toetuse summa, miljonit eurot	Keskmine määratud toetus, eurot
Aiandus	173	4,13	133	7,10	3,34	25 000
Linnukasvatus	2	0,02	2	0,03	0,02	8 000
Loomakasvatus	239	5,48	142	7,11	3,65	26 000
Piimatootmine	278	10,05	164	12,77	6,09	37 000
Püsilikultuurid	32	0,57	27	0,94	0,49	18 000
Seakasvatus	13	1,05	9	1,75	0,80	89 000
Segatootmine	824	27,05	638	46,97	21,70	34 000
Taimekasvatus	1 490	68,93	1 078	109,03	50,91	47 000
Muu	4	0,07	3	0,11	0,06	21 000
KOKKU	3 055	117,35	2 196	185,83	87,07	39 649

Alameetmes 1.4.2 toetuse taotlemine ja heakskiitmine ettevõtjate tegevusalade lõikes

Tegevusala	Esitatud taotluste arv	Taotletud toetuse summa kokku, miljonit eurot	Heakskiidetud taotluste arv	Määratud toetuse summa kokku, miljonit eurot	Heakskiidetud taotluste osatähtsus taotluste arvust
Segatootmine	209	44,20	168	34,94	207 949
Piimatootmine	167	44,04	110	27,41	249 217
Loomakasvatus v.a piimatootmine	121	14,58	76	9,41	123 808
Seakasvatus	55	14,16	39	10,32	264 495
Taimekasvatus	23	5,38	16	3,96	247 207
Linnukasvatus	10	2,86	8	2,18	272 486
Püsilikultuurid	1	0,09	1	0,09	85 304
KOKKU	586	125,31	418	88,29	207 209

Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetus (MAK meede 3.1)

MAK meetme 3.1 raames soodustatakse põllumajandusettevõtjate tootmise mitmekesistamist mittepõllumajandusliku tegevuse suunas ning mittepõllumajandusliku mikroettevõtluse arendamist maapiirkonnas. Projektid on jagatud kahte kategooriasse: väikeprojektid (avaliku sektori toetus kuni 100 000 eurot) ning suurprojektid (avaliku sektori toetus 100 000-300 000 eurot). Samuti on projektid jagatud kahe alameetme vahel: alameede 3.1.1 - mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas ning alameede 3.1.2 - mikroettevõtete arendamine.

Meetme 3.1 üldeesmärk:

Maapiirkonnas tegutsevate ettevõtjate elujõulisuse ja jätkusuutlikkuse suurendamine läbi maapiirkonna ettevõtluse mitmekesistamise (eelkõige keskustest eemale jäävates piirkondades) ning sellega uute ja paremate töökohtade loomisele kaasaaitamine.

Suurprojektide eesmärk on põllumajandustootmise mitmekesistamine ja maaettevõtluse arendamine läbi bioenergiaalaste ja muude innovaatiliste investeeringute, mille kaudu soodustatakse muuhulgas ka keskkonnasõbraliku ettevõtluse arengut ja meetme üldeesmärgist tulenevalt paremate töökohtade loomist.

Alameetme 3.1.1 - mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas - eriomased eesmärgid:

Põllumajandustootjate tegevuse mitmekesistamine muu maaettevõtlusega väljaspool põllumajandust ning mahajäetud hoonete mittepõllumajanduslikus tootmises ja teeninduses taaskasutusele võtmisele kaasaaitamine.

Alameetme 3.1.2 - mikroettevõtete arendamine - eriomased eesmärgid:

Kohalikul ressursil põhineva, maapiirkonna elukvaliteedi parandamisega seotud mittepõllumajandusliku mikroettevõtluse arendamine ning mahajäetud hoonete tootmises ja teeninduses taaskasutusele võtmisele

kaasaaitamine.

Meetme 3.1 eriomased eesmärgid, mis kehtivad mõlemale alameetmele:

- Ettevõtluse uuenduslikkuse suurendamine läbi uudsete lahenduste, sh mobiilsed lahendused kaupade ja teenuste pakkumisel;
- Noorte ja naiste ettevõtluses osalemise soodustamine ning puuetega inimeste erisusi arvestavate töötingimuste ja teenuste loomine;
- Biomassist biokütuse, bioelektri ja biosoojuse turustamise eesmärgil tootmise suurendamine.

Meetme 3.1 sihtrühm:

Alameetme 3.1.1 sihtrühm on maapiirkonnas tegutsevad mikropõllumajandustootjad, kusjuures bioenergia investeeringute korral võib toetust saada ka väike- ja keskmise suurusega ettevõtte. Alameetme 3.1.2 sihtrühm on maapiirkonnas tegutsevad mikroettevõtted.

Meetme 3.1 raames toetatavad tegevused:

- kaupade ja teenuste pakkumisel mobiilsete lahenduste arendamine, infotehnoloogia rakendamine;
- teenuste osutamine maapiirkonnas, sh multifunktsionaalsete teeninduskeskuste arendamine, põllumajandusteenused;
- bioenergia tootmisele suunatud investeeringud;
- maapiirkonnas majutusteenuse loomine ja parendamine.

Meetme 3.1 toetuse sihtala:

Alameetme rakendatakse Eesti maapiirkonnas. Maapiirkonnaks loetakse valdu (sh vallasisesed linnad, milles elanike arv jääb alla 4000) ja kuni 4000 elanikega väikelinnasid.

Meetme 3.1 rakendamise hetkeseis:

Meetme rakendamine algas 2008. a veebruaris. Alates meetme rakendamisest kuni 2012. aastani on toimunud kuus taotlusvooru, millest neli on olnud avatud väikeprojektidele (2008.a, 2009.a, 2011.a, 2012.a) ja kaks suurprojektidele (2008.a, 2010.a).

Aastatel 2008-2011 on kokku esitatud 1569 taotlust, millest 15% (230) on mikropõllumajandusettevõtjate taotlused ja 17% (266)

suurprojektid. Ajavahemikus 2008-2011 moodustavad heakskiidetud taotlused esitatud taotlustest 56% (761) ning toetussumma heakskiidetud taotlustel on kokku 66 mln eurot, millest mikropõllumajandusettevõtetele määratud toetussumma on 14% (9 mln eurot) ning suurprojektidele määratud toetussumma 34% (22,4 mln eurot).

Info taotluste ja toetussummade kohta

Taotlusvoor	Ettevõtja tüüp	Taotlemine		Määramine		
		Esitatud taotluste arv	Toetuse summa, mln eurot	Määratud taotluste arv	Abikõlblik investeeringu maksumus, mln eurot	Toetuse summa, mln eurot
Väikeprojektid (2008, 2009, 2011, 2012)	Mikroettevõtja	1091	73,7	534	77,8	36,8
	Mikro põllumajandusettevõtja	212	12,1	124	14,3	6,8
	Kokku	1303	85,7	658	92,1	43,7
Suurprojektid (2008, 2010)	Mikroettevõtja	248	53,5	91	43,3	20,2
	Mikro põllumajandusettevõtja	18	3,3	12	4,7	2,2
	Kokku	266	56,8	103	48,0	22,4
KOKKU		1569	142,5	761	140,1	66,1

Heakskiidetud taotluste ja määratud toetuse summa jagunemine ning keskmine toetuse summa investeeringu tegevusvaldkondade lõikes

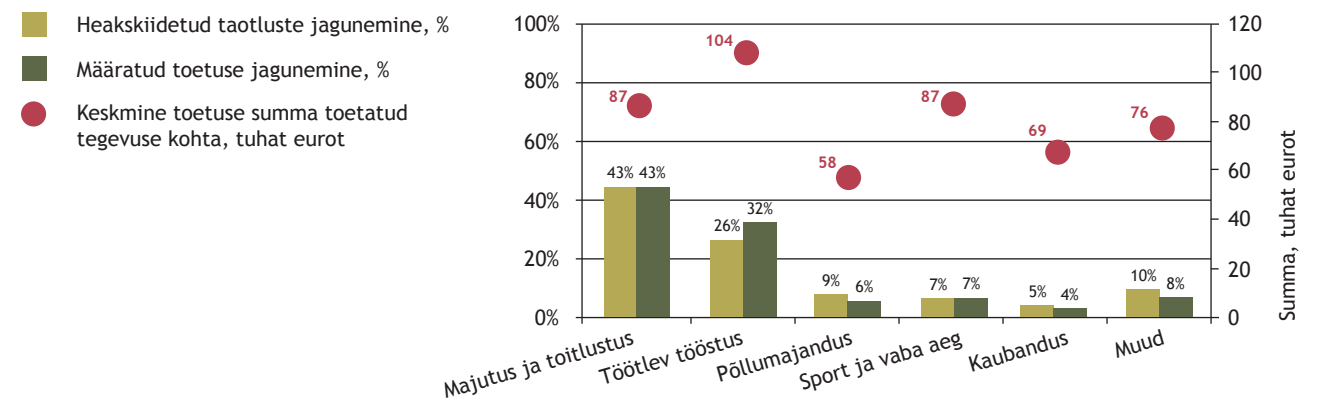

Foto autor Roomet Sõrmus

Maheteravilja- kasvatuse rakendusuuringud

Toetuse saaja:
OÜ Kuresoo
Asukoht:
Avinurme, Ida-Virumaa

Toetus: Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.7.1 - põllumajandus ja toidusektoris ning metsandus-sektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamise alane koostöö - kokku 307 689 eurot

Projekti tegemise periood ja hetkeseis: projekt on pooleli, algus 2011.a kevad - lõpp 2014.a talv

Kontakt:
Mai Tooming
telefon: 502 1760
e-post: info@pilpad.ee

Rakendusuuringud maheteravilja saagikuse tõstmiseks

Mahetiljeluse all olevad pinnad Eestis ületasid 2011. aasta alguseks 120 000 hektari piiri. Teravilja keskmised saagid mahetootmises on Eestis aga madalad ja jäävad seniste tehnoloogiate korral ilmselt ka edaspidi oluliselt väiksemaks kui tavatootmises. Osaihuju Kuresoo juht Mai Tooming põllumajandustootjana tunneb puudust teadmistest, kuidas kõige efektiivsemalt toota maheteravilja. Seepärast haaras ta võimalusest toetuse abil viia läbi põhjalikud rakendusuuringud koostöös Jõgeva Sordiaretuse Instituudi ja Eesti Maaviljeluse Instituudiga.

“Sangaste rukis on eestlasele nagu laulupidu, see lihtsalt peab olema.”

Mai Tooming

Eestis toodetakse maheteravilja rohkem, kui kohapeal tarbitakse. Mai Toominga sõnul saab mahevilja kasvatuse edukas areng

jätkuda ilma toetusteta vaid juhul, kui suudetakse tagada mulviljakuse püsivalt hea tase ja tõsta tootmisviisi majanduslikku efektiivsust. Püsiva kvaliteediga toiduteravilja tootmine võimaldaks saada maheteravilja eest senisest oluliselt kõrgemat hinda ja tõsta seeläbi tootmise kasumlikkust.

Projekti eesmärk on viia läbi rakendusuuringuid seoses mahetootmise efektiivsuse tõstmise, jätkusuutlikkuse suurendamise ja maheteraviljakasvatuse toodetud toiduteravilja kvaliteedi parandamisega. Selleks katsetatakse uut otsekülvi; uuritakse mullaharimise intensiivsuse ja liblikõieliste kultuuride koostõju mullale ja põllukultuuride kasvuprotsessidele, saagi ja kvaliteedi kujunemisele; katsetatakse haljasväetis- ja vahekultuure ning nende sobivust külvikorda; uuritakse erinevate maheväetiste ja biosöe efektiivsust mullaviljakuse parandamisel, vedelsõnniku kasutamist, toitainetega varustatuse, kasvukoha ja harimisviisi mõju seemne kvaliteedile ja elujõule pärast teraviljade kvaliteedi saadusteks töötlemist ning analüüsitakse toitainete sisaldust sõltuvalt kasvatustehnoloogiast. Lisaks uuritakse õlleodra kvaliteeti mõjutavaid tegureid ning mahetingimustesse sobivat kasvatustehnoloogiat, permakultuuri* võimaluste kasutamist suurtootmises.

Uuringute ja katsete läbiviimiseks kaasati Jõgeva Sordiaretuse Instituut, kelle põldudel tehakse lapikatsed ning Kuresoo OÜ ja Jaan Tooming Väljaotsa talu põldudel viiakse läbi tootmiskatsed. Projekti elluviimiseks soetatakse vajalikud seadmed, sest eesmärk on

ju teada saada, milline masinapark on maheteravilja tootmiseks vajalik. Projekti raames alustati eelmise aasta sügisel vahekultuuride katsetega, mis on vajalikud, et maa oleks kogu aeg roheline ega umbrohtuks. Vahekultuuridel on igal taimel oma roll, sest need vabastavad mullas erinevaid aineid. Aga tootmise eesmärk on ju ikkagi saagikuse kasv.

Oma ettevõttes külvab Mai sel aastal põhikultuuridena kaera, rukist, sh ka Sangaste rukist, hernerist. Mai ütleb, et Sangaste rukis on eestlasele nagu laulupidu, see lihtsalt peab olema. Rakendusuuringu käigus töötatakse välja tehnoloogiad, mis sobivad kohaliku mahetootmisega. Uued teadmised aitavad loodetavasti tõsta maheteravilja saagikust ja kvaliteeti ning suurendavad püsiva kvaliteediga kodumaise mahetooraine pakkumist. Kuigi projekt kestab 2014. aastani, on sellel olnud juba positiivne mõju projekti algatanud ettevõtetele. Saadud teadmisi jagatakse ka 2010.a Toominga eestvedamisel moodustatud ühistu Wiru Vili liikmetega. Koostöövõrgustikku on haaratud aga veelgi laiem ring ettevõtjaid. Projekt aitab anda arengutõuke kogu Eesti mahetootmisele. Mai Toominga sõnul on see väga põnev projekt, sest näiteks otsekülvi puhul teame mis suunas liigume, kuid aeg näitab, kuhu me etteantud aja jooksul jõuame. On äge, kui tootjad seda koos arendavad.

* *Permakultuur* - algselt tähendas permakultuur jätkusuutlikku või püsivat põllumajandust, kuid tänapäeval on mõiste sisuliselt laiem s.o harmoonia Maa piiratud ressursside, teiste elusolendite ja inimeste vahel, luues inimestele vajadustele vastava elupaiga

Projekti tegevused:

Mahetootmise efektiivsuse tõstmise, jätkusuutlikkuse suurendamise ja mahetingimustes toodetud toiduteravilja kvaliteedi parandamise rakendusuuringud

Fotol paremalt esimene on Marika Vartla

Koolitusprogramm "Koduköögist tarbijani"

Toetuse saaja:
Lääne-Viru Maanaiste Liit
Asukoht:
Mädapea küla, Rakvere vald, Lääne-Virumaa

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.1 - koolitus- ja teavitustegevuse toetus - kokku 9816 eurot
Projekti tegemise periood ja hetkeseis:
2011 kevad - 2012 sügis, projekt on pooleli

Kontakt:
Marika Vartla, projektijuht
telefon: 5665 6206
e-post: viikingidmtu@hotmail.ee

Kaubamärk Kodupoolis juhatab Lääne-Viru maanaiste põnevate ja maitsvate toodete juurde

Mõne aasta eest kogus Lääne-Viru Maanaiste Liit kokku rühma aktiivseid naisi, kes on huvitatud toidutegemisest. Ega selles midagi uut ju pole, sest enamus naisi on seotud toidu valmistamisega kodus majapidamises ja paljudel on see isegi hobi. Nad kõik olid käinud hoidiste ja mooside messidel Lääne-Vi-

rumaal ja Olustveres ning pasteedisimmanil ning nende seas oli ka neid, kel parasjagu polnud palgatööd. Neid ühendas aga huvi sü-

"Kui väga tahta, siis võib koduköögist saada endale uue töökoha."

Marika Vartla

vendada oma teadmisi viimase aja trendika suuna – kohaliku toidu arendamise teemal. Lisaks sellele oli projektijuht Marika Vartla käinud 2010. aastal maaeluvõrgustiku korraldatud Läti-Leedu-Poola õppereisil, kus nähtu ja kuuldu andis tuge ja julguse ka oma kodukohas midagi ette võtta. Omavahel arutati, et teadmisi võiks saada ja laiemaltki jagada. Kuna mittetulundusühing koolituspäevi ise finantseerida ei suuda ja tööta inimestel pole ka eriti raha, siis otsustati kirjutada projekt Maaelu arengukava meetme 1.1 toetuse saamiseks. Projekt saigi heaskiidu ning projekti raames korraldati seitse koolituspäeva ning kolm õppereisi: Tartu taluturule, Tallinna Sadamaturule ja Olustverre.

Koolituspäevadel seati eesmärgiks teadmised koduköövide tunnustamisest ja teavitamisest ning toodete valmistamisest. Marika Vartla ütleb, et Veterinaar- ja Toiduameti soovistest ja õpetussõnadest oli väga palju abi. Praeguseks on teavitatud-tunnustatud Lääne-Viru Maanaiste Liidu toiduhuviliste sektiooni liikmete 4-5 kodukööki, kus saab ja tohib valmistada tooteid ka müügiks. Kuid Vartla sõnul tuleb neid kindlasti juurde, sest nagu koolitusel õpetati, saab koduköögi lihtsate vahenditega teha nõuetekohaseks.

Kui alguses seati eesmärgiks välja töötada 20 uut toodet, siis koolituspäevade lõpuks sai neid kokku 46. Kõik kohalikust toorainest. Ja kui palju mõtteid ja ideid uuteks toodeteks, mida võiks arendada! Aga koduköögis keetmisest-küpsetamisest ükski on vähe, need tooted tuleb ka maha müüa. See on juba keerulisem. Ühiselt otsustati luua oma kaubamärk Kodupoolis, et selle all saaksid oma tooteid müüa need kodukokad ja -pagarid, kes on lõpetanud Maanaiste

Projekti tegevused:

Koolitusprogrammi väljatöötamine ja koolitusprogrammi läbiviimine koos õppekursioonidega

Liidu korraldatud koolituse ja saanud tunnistuse. Oma kaubamärk peab tarbijatele andma kindla teadmise kodumaisest toorainest, koka oskustest ja toote kvaliteedist. Kaubamärk töötati välja ilma rahalise toeta - saadi lihtsalt isekeskis kokku, uuriti ja mõeldi, mis sellel võiks olla ja kuidas seda kujundada.

Marika Vartla ütleb uhkuse ja rõõmuga, et suur tunnustus tuli eelmisel aastal Olustveres toimunud hoidistemessil, kus Lääne-Viru maanaised said kokku neli esikohta. Nüüd on need ja paljud muud põneva koostise ja nimetustega tooted müügil Tallinna Sadamaturul ja Tartus taluturul, neid võib tihti leida ka kohalikelt laatadelt ja messidelt. Marika Vartla aga kutsuti tänava Olustvere hoidiste messi žürii liikmeks. Üks väike nüanss veel, mida Marika rõhutab: võidud tulid tänu sellele, et hoidiseid pakuti messi külastajatele maitsta. See on väga hea võimalus oma toote tutvustamiseks.

Üks oluline asi õpiti koolituspäevadel veel selgeks - kuidas pakendada oma toodet ja teha neile silte. Ka siin oli palju abi kogenud õpetajatest nii VTA-st kui Maaülikoolist ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolist.

Kui väga tahta, siis võib koduköögist saada ka uus töökoht, teab nii Marika Vartla kui ka tema ettevõtlikud kaaslannad Rakvere Maanaiste Liidust. Oktoobri teisel nädalal sõideti aga jälle teadmisi saama – seekordseid maitseid otsiti Lätist ja Leedust.

Fotol Tiiu Marran ja Kaire Mets

Põllumajandus- ja toidusektori ettevõtjate koolitused

Toetuse saaja:
Põlvamaa Arenduskeskus SA
Asukoht:
Kesk 20, Põlva

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest
1.1 - koolitus- ja teavitustegevuse toetus - viiele
projektile kokku 57 730 eurot

Projekti tegemise periood: 2008 sügis - 2012

Kontakt:
Tiiu Marran, projektijuht
telefon: 5348 0003
e-post: tiiu.marran@polvamaa.ee

Ühe projektiga ei õpeta kedagi ettevõtjaks

Sihtasutus Põlvamaa Arenduskeskus on maakondlik konsultatsiooni- ja arendusettevõtte, mis asutati maakonna omavalituste poolt eesmärgiga edendada piirkonna tasakaalustatud ja edukat arengut. Eesmärkide täitmiseks algatatakse arenguprogramme ja -projekte, nõustatakse ettevõtjaid ning kodanikeühendusi, korraldatakse koolitusi ja uuringuid.

Põlvamaa on traditsiooniline põllumajanduspiirkond. Põllumajandus-, toidu- ja joogitootmine on siiaaani üks olulisemaid majandusharusid, mis annab tööd rohkem kui 600 inimesele ning mille kogukäive moodustab ligikaudu viiendiku maakonna ettevõtete müügituludest. Seetõttu on kohalik tootmine väga oluline siinse elu- ja ettevõtluskeskkonna ning töökohtade säilitamisel.

“Ühe koolitusega ei vii asju edasi, arengud on märgatavad ja pikaajalisemad, kui tegevused on jätkuvad.”

Kaire Mets

Arenduskeskuse tegevuse üheks prioriteediks on põllumajandus- ja toidutootmise edendamine. Selleks on korraldatud nii koolitusi, õppereise, nõustamisi. Käivitatud on ka võrgustik, mis liidab kohalikke tootjaid ühe märgi alla. “Põlvamaa rohelisem märk” on tunnus, et toode on valmistatud Põlvamaal ja kohalikust toorainest. Toetatakse väikeettevõtjate koostööd, sest ühistegevusest võidavad kõik - võrgustikus on lihtsam silma paista ja oma tooteid turundada ning omavaheline suhtlus tekitab uut sünergiat. Trükises “Põlvamaa talutoit: Lood meie kogemustest” jagatakse kogemusi ka teistele.

Põlvamaa Arenduskeskuses on aru saadud, et ühe projektiga ei suudeta väikeettevõtja konkurentsivõimet tõsta. Tegu on protsessiga, mida tuleb korjata erinevate vaatenurkade ja valdkondade alt. Samuti on koolitusgrupid väikesearvulised, sest siis jõuab õpetatav teema paremini pärale ning tekivad ka ettevõtjate vahelised otsekontaktid. Arenduskeskuse juht Kaire Mets ja projektijuht Tiiu Marran toonitavad ka nõustajate-tuutorite ja tootjate ühistöö tähtsust. Vaid ühises protsessis saavutatakse äri edendavaid tulemusi.

Praeguseks on Põlvamaa Arenduskeskus korraldanud toetuse abil neli info- ja koolitussarja, mille eesmärgiks on toetada põllumajandustoodete mitmekesistamist ning tootearendust. Koolitus-

meetoditena on kasutatud loenguid, nõustamist ja tuutorlust, on korraldatud õppepäevi Polli Tootearenduskeskuses, Maaülikooli mikromeiereis ning Olustvere TMKs. Samuti tehakse tihedat koostööd Eesti Maaülikooli ja Tartu Ülikooli õppejõududega. Koolituste tulemusena on ettevõtjad hakanud oma tooteid edasi arendama, mõni väiketootja on jõudnud oma toodetega juba ka välisriikidele. Näiteks Põhjala talu teesegusid viiakse Saksamaale ja neid soovivad oma menüüs näha ka pealinna toitlustuskohad. Hea näide on ka Lõuna Pagarid AS, kes disainerist tuutori abiga keskendus toote pakendi uuendamisele, mille tulemusel kasvas Mooste Linakuklite läbimüük poole võrra.

Juba on käimas ka uued projektid: valminud on Maaülikooli õppejõu Tiiu Ohvrili raamat väike- tootjate turundusest. Ettevalmistamisel on Indrek

Kivisalu trükis „Väiketootja tootearendusest“ ehk kuidas oma toodetega tarbija maitsemeeli tabada. Lisaks on hoo on sisse saanud FOODART projekt, mis seob Lõuna-Eesti ja Põhja-Läti toidutootjaid ja restorane.

* Teadmused - teadmised millegi kohta kogumina. Teadmussuure on teadmiste levik, levitamine

Projekti tegevused:

Koolitusprojektid:

- „Maaettevõtluse mitmekesistamine“ (jaanuar - märts 2009),
- „Talutoodangu arendamine“ (jaanuar - märts 2010),
- „Uus toode - uued võimalused“ (jaanuar - märts 2011 ning trükis juuni 2012),
- „Põllumajandus- ja toidutoodete ühisturundus ja müük“ (jaanuar - aprill 2012)

Trükise „Väiketootja turundusest. Kuidas suurte tegijate vahelt välja paista“ väljaandmine (november 2012)

Fotol Mati Koppel

Rakendusuringud kartulikasvatases

Toetuse saaja:
TÜ Talukartul
Asukoht:
Allikjärve küla, Roosna- Alliku vald, Järvamaa

Toetus:
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetmest 1.7.1 - põllumajandus ja toidusektoris ning metsandussektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamise alane koostöö - kokku 85 694 eurot
Projekti tegemise periood ja hetkeseis:
2010.a kevad - 2013.a talv, projekt on pooleli

Kontakt:
Mati Koppel, Jõgeva Sordiaretuse Instituut
telefon: 507 3288
e-post: mati.koppel@jpbi.ee

Rakendusuringud kartuli lehemädaniku tõrjesüsteemi väljatöötamiseks

Tegemist on 3-aastase projektiga, mida teevad koostöös TÜ Talukartul ja Jõgeva Sordiaretuse Instituut (SAI). Projekti juhib Jõgeva SAI eesotsas projektijuhi Mati Koppeliga. Rakendusuringu täpne nimi on tavainimese jaoks keeruline - kohtspetsiifilise kartuli-lehemädaniku tõrje ning niisutusvajaduse monitooringusüsteemi rakendamine kartuli kvaliteedi parandamiseks ja omahinna optimeerimiseks. Kuid selle sisu nii väga keeruline ei olegi, nimelt uuritakse kartuli lehemädaniku tõrjet kartulikasvataja põldudele püsti pandud automaatilmajaamade abil ning samuti vaadeldakse kartuli niisutusvajadust.

Projekti osalevad TÜ Talukartul liikmed ning projekti raames on paigaldatud kartulipõldudele 13 automaatilmajaama üle kogu Eesti, sh kolmes ettevõttes on kaks ilmajaama. Ilmajaamadest saadud andmed salvestuvad automaatselt ning on kõigile projektis osalejatele Internetis kättesaadavad. Samalt veebilehelt saab talunik tellida ka ilmajaama asukoha põhise lokaalse ilmaennustuse.

Projekti kasutatavad automaatilmajaamad mõõdavad õhuniiskust ja -temperatuuri, sademeid, tuulekiirust, päikesekiirgust, kaste hulka ning maa sees oleva sensoriga mulla niiskust. Ilmajaamad

töötavad päikesepatareidega ning andmed kantakse GPRS modemi abil Austrias paiknevasse serverisse. Ilmajaamu saab programmeerida andmeid mõõtma ja edastama kasutajale vajaliku sagedusega. Käimasoleva projekti jaoks mõõdetakse andmeid iga poole tunni tagant ning mõõdetud andmed laetakse kolm korda päevas internetti, mis tähendab, et põllumees saab värsket infot ilma kohta igal hommikul, lõunal ja õhtul.

“Päris ilma pritsimata tänapäeval kartulit kasvatada ei saa, kuid ilma- jaama abiga õnnestub lehemädaniku tõrjumiseks välja töötatud kemikaalide hulka vähendada, mis kokkuvõttes on kasulikum ka tarbija tervisele.”

Mati Koppel

Projekti raames on tõlgitud vajalikud kasutusjuhendid, veebilehe sisu ja kasutatavad programmid eesti

keelde. On muretsetud litsentsid erinevate kartuli-lehemädaniku tõrje programmidele ning lokaalsele ilmaennustusele. Projekti algusetapis annab Jõgeva SAI mudelite põhjal projektis osalevate talunike põldude kohta soovitusel, millal ning millise preparaadiga tuleb põldu kartuli lehemädaniku vastu pritsida ning talunik märgib ära, millal ta pritsis. Projekti raames toimuvad ka projektis osalevate talunike koolitused, eesmärgiga õpetada talunikke iseisvalt programme kasutama.

Projekti tulemusena saab jooksvalt teha ka mullaniiskuse monitooringut. Nt 2011.a juunis erines mulla niiskus kohtades, kus automaatilmajaam asub, kahekordselt. Nt Jõgeval oli see 67 mm, Kohilas 137 mm (Inglites 125 mm). Mullaniiskust mõõdab ilmajaam 20 cm sügavusel maa sees oleva sensoriga.

Ilmajaamad annavad head infot, kuid on tavapõllumajandusettevõtjale kasutamiseks keerulised ning nõuavad tõsiselt tööd. Maailmas on ilmajaamade ja nendest laekaval informatsioonil töötavate programmide kasutamine põllumajandustööde planeerimisel laialt levinud, kuid Eestis senini mitte. Et igal maal on oma eripärad, siis teistes riikides väljatöötatud programme ja mudeleid ei saa kunagi otse üle kanda. Need vajavad vastavalt kohalikele oludele täiendamist ja kohandamist ning seetõttu on koostöö teadusasutustega ettevõtjale eriti vajalik.

Projekti tegevused:

Rakendusuringud automaatilmajaamade andmeil töötava internetipõhise kartuli-lehemädaniku tõrje ning niisutusvajaduse uurimiseks kartulikasvatases

Koolitus- ja teavitustegevuse toetus (MAK meede 1.1)

Koolitus- ja teavitustegevus põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori arengu jaoks on muutunud üha olulisemaks, et tuetada ja arendada põllumajandussektori konkurentsivõimet ning töötajate läbilõõgi- ja kohanemisvõimet.

Meetme 1.1 üldeesmärk:

Meetme 1.1 üldeesmärk on põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamine läbi vastavate sektorite inimpotentsiaali arendamise, eelkõige täiend- ja ümberõppe näol. Samuti aitab meede kaasa ettevõtlikkuse ja jätkusuutlikkuse tõstmisele maapiirkondades.

Meetme 1.1 eriomased eesmärgid:

- Toetada põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatud isikute täiend- ja ümberõpet ning teadmiste edasiandmist, et tõsta nende konkurentsivõimet tööturul ning arendada nende ettevõtlikkust.
- Toetada teadmiste levikut läbi teadusinfo, teadussaavutuste ja uudsete tavade levitamise põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatud isikute seas.

Meetme 1.1 sihtrühm:

Meede on suunatud riigi- ja munitsipaalasutustele, koolitusluba omavate erakoolidele, era- ja avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele (Täiskasvanute koolituse seaduse § 2 tähenduses) ning füüsilisest isikust ettevõtjatele. Toetuse saajad on jaotatud kolme gruppi: avalik sektor (riigiasutused), erasektor ja kolmas sektor (mittetulundusühendused). Sektorite lõikes olid peamised taotlejad kolmandast sektorist - 58,6% kõigist taotlejatest. Toetuse lõppkasusaajaks on põllumajandustootja, erametsa majandaja, põllumajandus- või mittepuidulisi metsandussaadusi töötlev ettevõtja või eelpoolt nimetatud ettevõtte töötaja. Koolitaja, nõustaja või teabetöötaja on lõppkasusaajaks vaid teavitustegevuse puhul.

Meetme 1.1 raames toetatavad tegevused:

- Mitmepäevase koolitustegevuse, sh õppereisi korraldamine ja koolitusel osalemine;
- Ühepäevase teavitustegevuse, sh ekskursiooni korraldamine ja infopäeval osalemine;
- Konverentsi korraldamine ja konverentsil osalemine;
- Juhendaja teenuse ostmine;
- Kutsekvalifikatsiooni omistamine;
- Väljaande, sh käsikirja ettevalmistamine, koostamine, täiendamine, kujundamine; paljundamine, trükkimine ja ostmine;
- Koolitusprogrammi ja õppekava väljatöötamine;
- Esitlustehnika ja tarkvara ostmine.

Meetme 1.1 rakendamine:

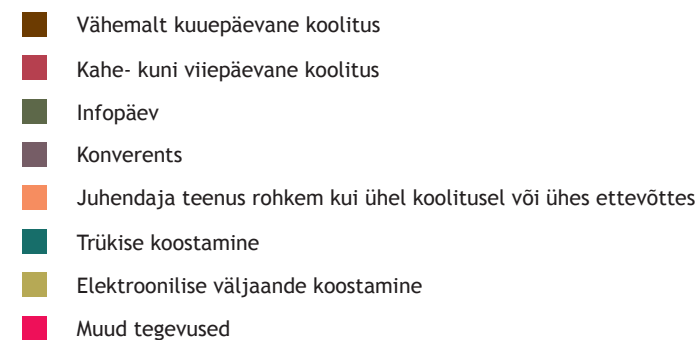
Meetme 1.1 raames on olnud aastatel 2008-2012 viis taotlusvooru, mis tegevuste mõistes jagunesid kaheks: üleriigilised ja maakondlikud tegevused. Taotlusvoorudes esitati kokku 1428 (sh üleriigilised – 432; maakondlikud – 996) taotlust, millest heaks kiideti 1011 (üleriigilised – 219; maakondlikud – 792). Koolitus- ja teavitustegevusele määratud toetuse summa kogu perioodiks on 4,2 miljonit eurot. Viimane taotlusvoor toimub 2013.a jaanuaris.

Kõige suurema osa üleriigilistelt toetatava investeeringu summast moodustasid trükiste koostamine (25%) ning väiksema osa elektrooniliste väljaannete koostamine (3%) ja muud tegevused (3%). Maakondlike tegevuste jaoks saadi kõige enam toetust infopäevade korraldamise (57%) jaoks, väiksema osa moodustasid taotlused, mis olid seotud koolitusprogrammi väljatöötamisega, esitlustehnika ja trükiste ostmisega ning juhendaja teenuse pakkumisega.

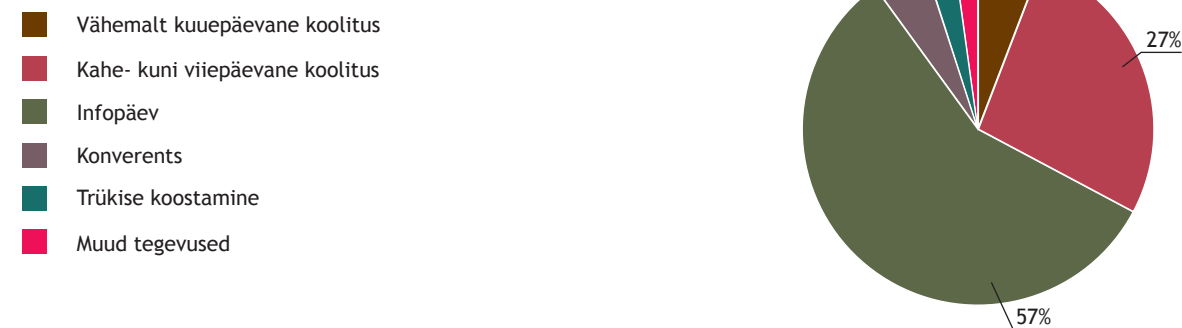
Üleriigiliste toetuste jagunemine toetuse summade ja tegevuse kaupa

Tegevused	Määratud toetuse summa (EUR)	Tegevuste arv
Trükise koostamine	577 114	186
Kahe- kuni viiepäevane koolitus	542 848	76
Infopäev	358 026	110
Vähemalt kuuepäevane koolitus	357 962	25
Konverents	215 230	47
Juhendaja teenus rohkem kui ühel koolitusel või ühes ettevõttes	98 940	16
Muud tegevused	76 007	31
Elektroonilise väljaande koostamine	68 957	20
KOKKU	2 295 084	511

Üleriigiliste toetussummade jagunemine 2008-2012

Maakondlike toetussummade jagunemine 2008-2012

Põllumajandus- ja toidusektoris ning metsandussektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamise alase koostöö toetus (MAK meede 1.7.1)

MAK meetme 1.7.1 näol on tegemist teadus- ja arendustegevust soodustava meetmega, mille kaudu toetatakse põllumajandussaaduste tootjate ja töötajate koostööd teadus- ja arendus- asutustega rakendus- ja võrdlusuuringute ning toote- arenduse läbiviimiseks. Olukorras, kus konkurents nii sise- kui välisurgudel üha suureneb, on innovatsioon põllumajandus-, toiduaine- ja metsandussektori jaoks üha vajalikum, eelkõige eesmärgiga tagada kohaliku tooraine paremat kvaliteeti ja kasutamist ning selle kõrgema lisandväärtusega turustamist. Meetme 1.7.1 rakendamise lõppeesmärk on aidata kaasa kohalike ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele ja suuremale jätkusuutlikkusele.

Meetme 1.7.1 üldeesmärk:

Põllumajandus- ja metsandussektori ning põllumajandus- ja metsasaadusi töötleva tööstuse konkurentsivõime parandamine läbi toormetootjate, töötajate ja/või kolmandate isikute vahelise koostöö soodustamise ja seeläbi nimetatud sektoris suurema innovatiivsuse saavutamise.

Meetme 1.7.1 eriomased eesmärgid:

- Innovatsiooni ning teadus- ja arendustegevuse soodustamine ettevõtjate hulgas;
- Uute kõrge müügi- ja/või ekspordipotentsiaaliga toodete ning innovatiivsete protsesside ja tehnoloogiate väljatöötamine sektori ettevõtjate tulemuslikkuse tõstmiseks ning keskkonna ja energia säästmise tagamiseks;
- Toiduainete kvaliteedi tõstmine;
- Tooraine kvaliteedi parandamine.

Meetme 1.7.1 sihtrühm:

- Eestis registreeritud ja tegutsevad põllumajandus- ja metsandussektori toormetootjad ning põllumajandus- ja metsasaadusi töötlevad tööstused;
- Eestis registreeritud ja tegutsevad põllumajandus-

tootjaid ühendavad tulundusühistud, kes on tunnustatud tootjarühmana.

Toetust võivad taotleda ka kaks või enam taotlejat ühiselt.

Meetme 1.7.1 raames toetatavad tegevused:

Toetatakse koostööprojekte, mis aitavad kaasa projektis osalevate ettevõtjate üldise tulemuslikkuse (üldiste majandusnäitajate paranemine, keskkonnakoormuse vähenemine, ekspordipotentsiaali kasv) parandamisele ja jätkusuutlikkuse tagamisele.

Meetme 1.7.1 koostööprojektid võivad sisaldada järgmist:

- Tehnoloogia ning sortide ja tõugude sobivuse hindamiseks tehtavad võrdlusuuringud, mille eesmärk on saada teadmisi juba olemasolevate erinevate tehnoloogiate ning sortide ja tõugude sobivuse kohta olemasolevatesse tootmistingimustesse.
- Rakendus- ja tootearendus, mis on suunatud põllumajandus- ja metsasaaduste tootmise ja töötlemise valdkonnale (sh bioenergiakultuurid ja biokütused; toidukvaliteedikavade, funktsionaalsete toiduainete või erivajadustega tarbijagruppidele mõeldud toiduainete väljatöötamine; energiasäästule suunatud tehnoloogiad).

Meetme 1.7.1 rakendamise hetkeseis:

Meede 1.7.1 rakendus esmakordselt 2010. aastal. Kokku on olnud 3 taotlusvooru, käesolevaks finantsperioodiks rohkem taotlusvoore planeeritud ei ole. Esitatud on 43 taotlust kogusummas 9,4 miljonit eurot. Heaks on kiidetud 26 taotlust kogusummas 5,4 miljonit eurot. Tegevuste lõikes jagunevad heakskiidu saanud projektid: tootearenduse elluviimine 1 projekt ja rakendus- ja tootearenduse tegemine 25 projekti.

Taotluste heakskiit aastate lõikes

Aasta	Eelarve, eurot	Määratud toetuste kogusumma, eurot	Toetuse saajaid
2010	5 240 755	1 143 436	5
2011	3 200 000	1 300 011	8
2012	4 000 000	2 979 902	13

Heakskiidetud projektid on seotud järgmiste valdkondadega:

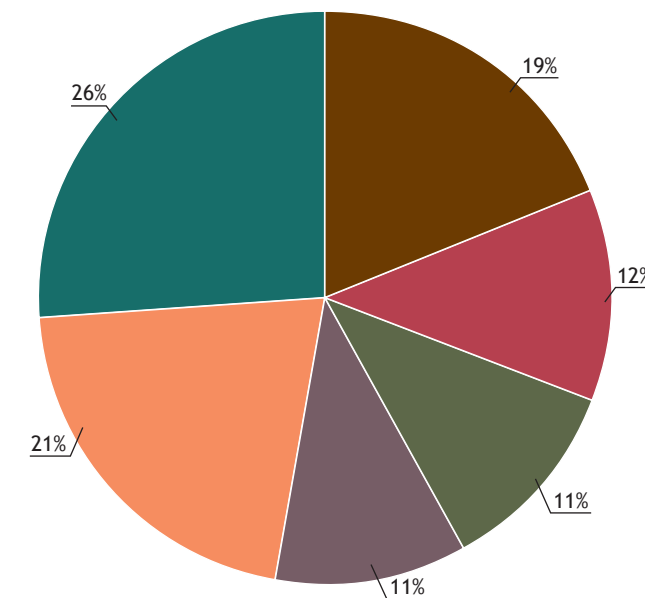
- põllumajanduslik esmatootmine
- metsandus
- töödeldud toiduaine tootmine
- tehnilise toote tootmine

Toetuse jagunemine heaks kiidetud projektidel sektorite lõikes

Sektor	Heaks kiidetud projektide arv	Toetuse kogusumma, eurot
Puu- ja köögivilid	7	1 029 621
Liha	2	619 911
Piim	3	618 407
Metsandus	2	614 668
Teravili	5	1 153 640
Muu	7	1 387 103

Toetuse jagunemine sektorite lõikes

- Puu- ja köögivilid
- Liha
- Piim
- Metsandus
- Teravili
- Muu

Riiklikud maaeluvõrgustikud on loodud kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides. Euroopa Liidu tasandil on loodud Euroopa maaelu arengu võrgustik, mille kodulehe aadress on <http://enrd.ec.europa.eu/>

Eestis täidab riikliku maaeluvõrgustiku ülesandeid Maamajanduse Infokeskuse maaelu- ja kalandusvõrgustiku osakonna maaeluvõrgustiku büroo. Maaeluvõrgustiku üksuse kontor asub Jänedal, Tapa vallas, Lääne-Virumaal. Maamajanduse Infokeskuse kodulehe aadress on www.maainfo.ee

Eesti maaeluvõrgustiku tegevuse eesmärgiks on aidata kaasa Eesti maaelu arengukava 2007-2013 rakendamisele. Selleks tehakse võrgustikutööd maaelu arenguga seotud sihtgruppidega, toetatakse Leader kohalikke tegevusgrupe, edendatakse uusi algatusi, vahendatakse Euroopa maaelu arengu võrgustiku tegevuse tulemusi, suheldakse Euroopa Liidu liikmesriikide maaeluvõrgustikega ning viiakse läbi veel mitmeid Eesti maaelu arengule kaasaaitavaid tegevusi.

Maaeluvõrgustiku üheks oluliseks tegevuseks on Eestimaal elluviidud projektinäidete ja heade praktikate kogumine, koondamine ning levitamine. Käesolev trükis ja läbiviidud konkurss „Märka uuenduslikku põllumajandust” on maaeluvõrgustiku selle tegevuse üheks tulemuseks.

Lisaks kogume häid näiteid ka MAK projektinäidete andmebaasi, mille leiab meie kodulehe alajaotusest „Maaeluvõrgustik”. Euroopa Liidu maaelu arengu programmide raames toetatud projektide näited leiate Euroopa maaelu arengu võrgustiku kodulehelt http://enrd.ec.europa.eu/policy-in-action/rdp_view/en/view_projects_en.cfm (RDP Projects Database).

Armsad lugejad, kui märkate enda ümber häid projekte, mis on saanud Eesti maaelu arengukava 2007-2013 raames toetust, siis saatke nende alane info aadressile seminar@maainfo.ee. Saame selle alusel täiendada MAK projektinäidete andmebaasi. Juba ette tänud!

Loodan, et see trükis andis Teile häid mõtteid ja indu edaspidiseks!

Lugupidamisega

Krista Kõiv

Maamajanduse Infokeskuse maaelu- ja kalandusvõrgustiku osakonna juhataja

“Kui keegi teenib rohkem, ei tähenda see seda, et keegi peab vähem teenima.”

*Sulev Kuus,
Tartumaa Piimatootjate Ühistu juhatuse esimees*

“Tee tööd, siis tuleb ka armastus töö vastu!”

*Triinu Schneider,
FIE*

“Ühe koolitusega ei vii asju edasi, arengud on märgatavad ja pikaajalisemad, kui tegevused on jätkuvad.”

*Kaire Mets,
SA Põlvamaa Arenduskeskus juhataja*

MAAMAJANDUSE
INFOKESKUS

Põllumajandus
ministeerium